

GŁÓWNY INSPEKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

EUROPEJSKA AGENCJA ŚRODOWISKA W ROKU 2015

UDZIAŁ POLSKI W REALIZACJI ZADAŃ

- sprawozdanie -

Akceptuję:

GŁÓWNY INSPEKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
dr inż. Marek Haliniak

WARSZAWA, czerwiec 2016

Opracowanie:
Krajowy Punkt Kontaktowy EEA/EIONET
w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku
Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	4
1. Ogólne informacje o Europejskiej Agencji Środowiska	4
1.1. Status formalno-prawny, cele i zadania	4
1.2. Organizacja.....	5
2. Najważniejsze działania i produkty EEA w roku 2015.....	7
2.1. Najważniejsze usługi i dane EEA	8
2.2. Raporty EEA	9
2.3. Realizacja inicjatyw horyzontalnych UE	11
2.4. Inne wybrane działania EEA.....	13
3. Zadania realizowane w kraju	15
3.1. Organizacja i koordynacja krajowej EIONET	15
3.2. Przekazywanie danych, w tym raportowanie w ramach PDF.....	17
3.3. Udział w przygotowywaniu raportów, opracowań i innych produktów EEA	21
3.4. Uczestnictwo w spotkaniach Zarządu i EIONET, inne wydarzenia	23
Podsumowanie udziału strony polskiej i wnioski	26
ZAŁĄCZNIK 1 Krajowa struktura EIONET w 2015 r.	29
ZAŁĄCZNIK 2 Krajowa struktura EIONET w 2016 r.	30
ZAŁĄCZNIK 3 Realizacja zadań EIONET w zakresie przekazywania danych krajowych objętych priorytetowym strumieniem danych (PDF)	31
ZAŁĄCZNIK 4 Zestawienie ważniejszych pojęć i skrótów stosowanych w niniejszej informacji.....	33

Wprowadzenie

Główny Inspektor Ochrony Środowiska, zgodnie z art. 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, jest odpowiedzialny za koordynację współpracy Polski z Europejską Agencją Środowiska (*European Environment Agency*) – EEA. Koordynacja ta jest realizowana poprzez Krajowy Punkt Kontaktowy ds. współpracy z EEA w ramach EIONET – Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska, ulokowany w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ. Ponadto przedstawiciel GIOŚ reprezentuje Polskę w organie decyzyjnym Agencji – Zarządzie.

Niniejszy materiał stanowi sprawozdanie z koordynacji współpracy z EEA. W pierwszej części zaktualizowano ogólne informacje o Agencji; w drugiej zaprezentowano najważniejsze zadania programowe realizowane przez EEA w roku 2015; w trzeciej omówiono uczestnictwo Polski w realizacji tego programu oraz przedstawiono wnioski. Zasadniczo sprawozdanie obejmuje rok 2015, jednakże w kluczowych kwestiach zawiera także informacje zaktualizowane do czerwca 2016 r.

Wszelkie informacje dotyczące Agencji są dostępne w jej portalu: <http://www.eea.europa.eu>.

1. Ogólne informacje o Europejskiej Agencji Środowiska

1.1. Status formalno-prawny, cele i zadania

Europejska Agencja Środowiska została utworzona, jako prawnie niezależna jednostka Wspólnoty, Rozporządzeniem Rady (EWG) 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska i Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET)¹, wprowadzonym w życie 30 listopada 1993 r. i później nowelizowanym². Obecnie obowiązuje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 401/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r., wydane jako wersja ujednolicona³.

Nadrzędnym celem Agencji jest wspieranie zrównoważonego rozwoju i pomoc w osiągnięciu istotnej i wymiernej poprawy stanu środowiska w Europie poprzez dostarczanie ośrodkom decyzyjnym i społeczeństwu aktualnych, odpowiednich do potrzeb i wiarygodnych informacji o środowisku. Art. 2 ww. Rozporządzenia PE i Rady określa zadania Agencji, do których należy między innymi:

- koordynacja działań Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET) w celu gromadzenia, analizy, oceny i zarządzania danymi oraz informacją we współpracy z agendami UE, krajami członkowskimi, organizacjami międzynarodowymi;

¹ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1210/90 z dnia 7 maja 1990 r. w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. WE L 120 z dnia 11 maja 1990 r., str. 1-6, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 1, str. 396-401)

² Rozporządzeniem Rady (WE) nr 933/1999 z dnia 29 kwietnia 1999 r. zmieniającym rozporządzenie (EWG) nr 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. WE L 117 z dnia 5 maja 1999 r., str. 1-4; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 4, str. 143) oraz Rozporządzeniem (WE) nr 1641/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2003 r. zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. UE L 245 z dnia 29 września 2003 r., str. 1-3; Polskie wydanie specjalne Rozdział 15, Tom 07 P. 611 – 613)

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 401/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska – wersja ujednolicona (Dz. Urz. UE L 126/13 z dnia 21 maja 2009 r.)

- dostarczanie Wspólnocie i krajom członkowskim obiektywnych informacji niezbędnych do planowania i wdrażania właściwej i skutecznej polityki w zakresie środowiska; w szczególności dostarczanie Komisji Europejskiej informacji potrzebnych do realizacji jej zadań obejmujących identyfikowanie, przygotowanie i ocenę środków oraz aktów prawnych w dziedzinie środowiska;
- pomoc w monitorowaniu działań na rzecz środowiska poprzez odpowiednie wspieranie zadań dotyczących raportowania;
- rejestrowanie, zestawianie i ocena danych o stanie środowiska, sporządzanie specjalistycznych sprawozdań na temat jakości, wrażliwości i presji na środowisko na terytorium Wspólnoty, zapewnienie jednolitych kryteriów oceny danych o środowisku, które to kryteria mają być stosowane przez wszystkie państwa członkowskie oraz dalsze rozwijanie referencyjnego ośrodka informacji o środowisku;
- upowszechnianie wiarygodnych i porównywalnych informacji o środowisku wśród społeczeństwa, w szczególności za pomocą technologii teleinformatycznych.

1.2. Organizacja

Europejska Agencja Środowiska zrzesza 33 państwa członkowskie: 28 krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz Islandię, Liechtenstein, Norwegię, Szwajcarię i Turcję. Status państw współpracujących mają kraje bałkańskie: Albania, Bośnia i Hercegowina, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Czarnogóra i Serbia oraz Kosowo w rozumieniu rezolucji ONZ nr 1244.

Siedziba EEA usytuowana jest w Kopenhadze. Agencją kieruje Dyrektor Wykonawczy, którego funkcję, od 1 czerwca 2013 r., sprawuje pochodzący z Belgii Hans Bruyninckx.

Za wdrażanie programów oraz codzienne funkcjonowanie Agencji Dyrektor Wykonawczy odpowiada przed Zarządem (*Management Board*) czyli organem decyzyjnym EEA – w jego skład wchodzi po 1 przedstawicielu każdego kraju członkowskiego, a także 2 reprezentantów Komisji Europejskiej i 2 przedstawicieli środowiska naukowego, wyznaczonych przez Parlament Europejski (PE). Zarząd Agencji spotyka się 3 razy w roku, a do jego zadań należy m.in. zatwierdzanie wieloletniego i rocznych planów pracy oraz budżetu EEA. Funkcję przewodniczącego Zarządu pełni od 1 września 2014 r. Elisabeth Freytag-Rigler z austriackiego Ministerstwa Rolnictwa, Leśnictwa, Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Przewodniczący Zarządu oraz wszyscy wiceprzewodniczący (do 5 osób wybieranych spośród członków Zarządu) wraz z reprezentantem KE oraz przedstawicielem wyznaczonym przez PE tworzą tzw. Biuro w strukturze Agencji, które przygotowuje posiedzenia Zarządu, spotkania robocze z Komisją i Parlamentem Europejskim, a także podejmuje decyzje w okresie pomiędzy posiedzeniami Zarządu. Rolę przedstawicieli Polski pełnili: p. Jerzy Kuliński, Główny Inspektor Ochrony Środowiska oraz w zastępstwie p. Anna Katarzyna Wiech, Dyrektor Departamentu Monitoringu i Informacji o Środowisku.

W strukturze organizacyjnej EEA w 2015 r. program (dział) *Usługi operacyjne* (OSE) połączono z programem *Monitoring, dane i informacje* MDI tworząc nowy dział dot. technologii informacyjno-komunikacyjnych i zarządzania danymi IDM (*ICT and Data Management*). Utworzono także, w ramach programu *Partnerstwo i Sieci* PAN, zespół ds. EIONETu celem wsparcia osób zajmujących się w EEA koordynacją współpracy z krajami oraz dla uspołnienienia działań dot. współpracy między poszczególnymi programami.

Organem doradczym Agencji jest Komitet Naukowy, któremu przewodniczy Sybille van den Hove z Autonomicznego Uniwersytetu w Barcelonie. W 2015 r. w skład Komitetu Naukowego weszła prof. Małgorzata Grodzińska-Jurczak z Uniwersytetu Jagiellońskiego,

jako ekspert ds. zachowania bioróżnorodności, usług ekosystemowych i zarządzania działalnością człowieka na obszarach chronionych.

Europejska Agencja Środowiska zatrudnia ok. 200 osób, w tym do 20 ekspertów krajowych oddelegowanych na kontrakty z macierzystych jednostek w krajach członkowskich. Na koniec 2015 r. 5 pracowników EEA było narodowości polskiej, w tym 1 miała status oddelegowanego eksperta krajowego.

Wypełnianie przez Europejską Agencję Środowiska jej misji możliwe jest jedynie przy ścisłej współpracy z krajami członkowskimi. Współpraca ta realizowana jest w oparciu o Europejską Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET) – partnerską sieć, odpowiedzialnych za informację o środowisku, instytucji krajowych i reprezentujących te instytucje ekspertów, której zadaniem jest zapewnienie przepływu danych, informacji i wiedzy pomiędzy krajami członkowskimi i Agencją oraz wewnątrz kraju – w ramach krajowych struktur EIONET.

Elementami tej sieci są:

na poziomie europejskim:

- Europejska Agencja Środowiska,
- sześć Europejskich Centrów Tematycznych – ETC (*European Topic Centres*) – konsorcjów specjalizujących się w określonej tematyce: powietrze, klimat, różnorodność biologiczna, wody, odpady i materiały, obszary miejskie i grunty, wyłanianych w drodze konkursu i działających na podstawie kilkuletnich kontraktów zawieranych z EEA⁴;

na poziomie krajowym:

- Krajowe Punkty Kontaktowe – NFP (*National Focal Points*) prowadzące współpracę z EEA, koordynujące działania na poziomie kraju i jednocześnie odpowiedzialne za kontakty z Agencją;
- Krajowe Centra Referencyjne – NRC (*National Reference Centres*) – jednostki odpowiedzialne za realizację określonych zadań w ramach bloków tematycznych.

Obecna struktura EIONET obowiązuje na lata 2014-2018 zgodnie z perspektywą aktualnego wieloletniego programu pracy i określa 24 krajowe centra referencyjne. Obecnie EIONET obejmuje łącznie ok. 1500 ekspertów w ok. 400 instytucjach w 39 krajach.

W 2015 r. funkcjonowały dodatkowe grupy robocze złożone z wybranych NFP, z własnej inicjatywy angażujących się w dodatkowe zadania w ramach współpracy z EEA, oraz przedstawicieli EEA. Były to grupy: ds. Copernicus, ds. rewizji priorytetowych strumieni danych (PDF WG); ds. opiniowania rozwoju narzędzi ICT dla prowadzenia współpracy z EEA w ramach EIONET (ICT UG); ds. innowacji w EIONET w kontekście rozwoju tzw. „bazy wiedzy” na potrzeby wdrażania 7EAP (E3I WG).

⁴ W 2015 r. funkcjonowały następujące ETC: ds. zanieczyszczenia powietrza i łagodzenia zmian klimatu (ACM) – konsorcjum prowadzone przez Holenderski Instytut Zdrowia Publicznego i Środowiska; ds. oddziaływania klimatu i działań adaptacyjnych (CCA) – konsorcjum prowadzone przez włoskie Euro-Śródziemnomorskie Centrum ds. Zmian Klimatu; ds. wód śródlądowych, przybrzeżnych i morskich (ICM) – konsorcjum prowadzone przez niemieckie Centrum Helmholtz ds. Badań Środowiska; ds. różnorodności biologicznej (BD) – konsorcjum prowadzone przez Muzeum Narodowe Historii Naturalnej w Paryżu; ds. odpadów i materiałów w ekologicznej gospodarce (WMGE) – konsorcjum prowadzone przez Flamandzki Instytut Badań Technologicznych; ds. obszarów miejskich, użytkowania ziemi i gleb (ULS) – konsorcjum prowadzone przez Austriacką Agencję ds. Środowiska.

2. Najważniejsze działania i produkty EEA w roku 2015

Rok 2015 był drugim rokiem obowiązywania Wieloletniego Programu Pracy EEA (MAWP) na lata 2014-2018. MAWP odnosi się do priorytetów siódmego programu działań UE w zakresie środowiska (7EAP) i opiera się na czterech strategicznych obszarach:

1. Dostarczanie informacji na potrzeby wdrażania polityki UE – obejmujący rolę EEA w dostarczaniu informacji o stanie środowiska i oddziałujących presjach w układzie oceny „czynniki sprawcze – presje – stan – wpływ – reakcje” (DPSIR) oraz o osiągniętych postępach w polityce ochrony środowiska w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych UE i konieczności wzmocnienia ich wdrażania, podzielony na 9 obszarów tematycznych uwzględniających elementy środowiska i sektory gospodarki;
2. Ocena wyzwań systemowych – obejmujący zadania związane z analizą wielorakich powiązań i wzajemnych oddziaływań między elementami środowiska, gospodarki, czynnikami społecznymi i politycznymi, także w dłuższym horyzoncie czasowym, uwzględniający m.in. problematykę tzw. ekologicznej gospodarki, zrównoważonego wykorzystania zasobów, dobrobytu człowieka w rozumieniu także jego dobrego samopoczucia i zdrowia, identyfikacji kluczowych megatrendów gospodarczych, technologicznych, społecznych, w zakresie środowiska oraz dotyczących zarządzania;
3. Współtworzenie, wymiana i wykorzystanie wiedzy – obejmujący m.in. współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami oraz z sieciami ekspertów, przede wszystkim EIONET, a także rozwój systemów informacyjnych;
4. Zarządzanie EEA – obejmujący sprawy administracyjne i organizacyjne w samej Agencji.

Priorytety programu pracy EEA w 2015 r. odzwierciedlały priorytety MAWP, ze szczególnym uwzględnieniem – w zakresie obszaru 1 – tematyki dot. emisji gazów cieplarnianych, przeglądu Strategii UE ws. różnorodności biologicznej, raportowania według Ramowej Dyrektywy Wodnej, a – w zakresie obszaru 2 – publikacji, promocji i rozpowszechnienia raportu o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian SOER 2015 oraz prac w obszarze tematycznym ekologicznej (zielonej) gospodarki i procesów przemian systemowych. W dalszych podrozdziałach przedstawiono najważniejsze działania i produkty Agencji w 2015 r. Pełny wykaz działań i wyników można znaleźć w dostępnym poprzez stronę EEA rocznym sprawozdaniu Agencji, gdzie prezentowany jest w układzie odpowiadającym priorytetom MAWP. Format sprawozdania uległ w 2016 r. zmianie, gdyż zdecydowano o scaleniu funkcjonujących dotychczas równolegle dwóch sprawozdań – rocznego raportu, przesyłanego instytucjom UE i krajom oraz tzw. rocznego raportu z działalności przygotowywanego na potrzeby kontroli finansowej i audytu.

Zgodnie z wymaganiami Komisji Europejskiej, EEA zmieniła w 2015 r. format przygotowywania swoich dokumentów programowych. Główną zmianą było połączenie wieloletniego programu pracy (MAWP2014-2018), wieloletniego planowania budżetowego i programu zatrudnienia (MASPP2017-2019) oraz rocznego programu pracy (AWP2017) w jeden dokument – EEA Programming Document 2017-2019 (PD2017-2019). Harmonogram prac wymagał, by projekt PD został zatwierdzony przez Zarząd jeszcze w 2015 r. z uwagi na wymóg przekazania go instytucjom UE do końca stycznia 2016 r.

W 2015 r. EEA wydała instrukcję dot. tzw. wizerunku korporacyjnego, zawierającą wytyczne dot. spójnego wyglądu graficznego produktów EEA, w tym raportów i usług on-line. Rozpoczęła także rewizję typów swoich produktów pod kątem zapewnienia spójności oraz usprawniania swoich działań i w 2016 r. wprowadziła nową klasyfikację produktów – zamiast 28 wyróżnia się teraz 14 produktów pogrupowanych w 8 kategorii.

2.1. Najważniejsze usługi i dane EEA

Wszystkie wyniki działalności Europejskiej Agencji Środowiska są udostępniane poprzez serwis internetowy: <http://www.eea.europa.eu>. Sieci EIONET dedykowana jest strona <http://www.eionet.europa.eu>, obejmująca m.in. odpowiednie narzędzia wspomagające realizację zadań – m.in. system Forum, gdzie Agencja umieszcza m.in. dokumenty do konsultacji i materiały na spotkania. Portal zawiera także system Reportnet do obsługi sprawozdawczości, stąd wykorzystywany jest także poza EIONET.

Oceny tematyczne dotyczące zagrożeń dla środowiska i presji, stanu poszczególnych elementów środowiska Europy oraz podejmowanych działań, prezentowane są m.in. w raportach tematycznych, udostępnianych w wersji elektronicznej na stronie EEA oraz w większości także w wersji papierowej – jako raporty zostały one omówione w następnym podrozdziale.

Podstawę dla realizacji misji EEA stanowią dostarczane przez państwa dane. Były one weryfikowane i przetwarzane, z udziałem Europejskich Centrów Tematycznych, celem wykorzystania w publikacjach i usługach EEA.

Aktualnie ponad 70 przekazów danych raportowanych jest przez kraje za pośrednictwem narzędzi Reportnet EEA, z czego ok. 80% wynika ze zobowiązań UE. Komisja Europejska powierza EEA obsługę coraz szerszego zakresu sprawozdawczości UE. Dotychczas dane przekazywane przez narzędzia EEA w ramach kilkunastu kategorii tematycznych obejmujących przekazy wyłącznie do EEA, jak i przekazy wymagane prawem UE, liczone były przez EEA do tzw. priorytetowych strumieni danych (PDF), podlegających corocznej ocenie. W 2015 r. EEA, angażując kraje, dokonała rewizji dotychczasowej klasyfikacji PDF. Proces rewizji dotyczył m.in. zasadności utrzymywania oceny, definicji PDF oraz zakresu zestawu. Nowy zestaw przekazów podlegających ocenie – tzw. core data flows (CDF) – został przyjęty przez Zarząd EEA pod koniec 2015 r. i obejmuje 18 przekazów danych, w tym 9 dotychczasowych PDF. Pokrywa to 25 oddzielnych zobowiązań raportowych w prowadzonej przez EEA Bazie Obowiązków Sprawozdawczych ROD. Według definicji zestaw CDF to zatwierdzony przez Zarząd EEA zestaw kluczowych danych raportowanych przez kraje EEA i współpracujące przy użyciu narzędzi Reportnet i wykorzystywanych przez EEA do jej najważniejszych ocen, produktów i usług. Przyjęcie nowego zestawu wiąże się z koniecznością opracowania przez EEA odpowiednich kryteriów dla oceny wywiązywania się krajów ze sprawozdawczości – proces ten nie został jeszcze zakończony. Zmieniono także cykl raportowy podlegający ocenie – z okresu maj-kwiecień na rok kalendarzowy. W związku z ww. zmianami nie dokonano w czerwcu 2016 r. oceny wywiązywania się krajów ze sprawozdawczości, gdyż najbliższa ocena zostanie dokonana po zakończeniu roku kalendarzowego według nowych zasad.

Dodatkowo EEA prowadziła proces rewizji sprawozdawczości WISE-SoE, stąd liczony do dawnych PDF przekaz danych o jakości wód śródlądowych był wstrzymany w 2015 r.

Kraje realizowały sprawozdawczość zgodnie z przyjętym harmonogramem. Przekazywane przez kraje dane były przetwarzane, poddawane kontroli jakości, wykorzystywane do aktualizacji wskaźników, do analiz i przygotowania ocen stanu poszczególnych komponentów środowiska i udostępniane w publikacjach oraz na stronach EEA poprzez dedykowane systemy oraz w formie m.in. nowych interaktywnych map. Dane historyczne, mapy i wykresy publikowane są na stronie internetowej EEA w zakładce <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps>.

W 2015 r., zaktualizowano 52 wskaźniki EEA, w tym 23 należące do tzw. Bazowego Zestawu Wskaźników – CSI <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators>.

CSI rozszerzony został o kolejne wskaźniki, obejmuje obecnie 40 wskaźników, przy czym zgodnie z ustaleniami z rewizji do 2018 r. powinien zawierać 42 wskaźniki pogrupowane w 6 obszarów tematycznych: zanieczyszczenie powietrza, transport i hałas; zmiany klimatu i energetyka; zasoby wód słodkich; wody i gospodarka morska; różnorodność biologiczna i ekosystemy. Prace nad aktualizacją wskaźników CSI trwają. Ponadto EEA utrzymuje ponad 100 regularnych wskaźników, spełniające minimalne kryteria w zakresie adekwatności do celów realizowanej polityki UE, regularności aktualizacji, stabilności i pokrycia geograficznego danych źródłowych.

W sumie, do końca 2015 r., EEA opublikowała nowych lub zaktualizowanych: 19 zestawów danych referencyjnych dot. jakości wód, odpadów w morzu, gatunków i siedlisk, ścieków komunalnych, dużych obiektów energetycznego spalania, emisji do powietrza i jakości powietrza; 255 interaktywnych map i przeglądarek danych m.in. z zakresu zanieczyszczeń powietrza, stanu bioróżnorodności, zmian klimatu, stanu mórz i wybrzeży, energetyki, rybołówstwa, przemysłu, użytkowania ziemi, transportu, odpadów, zasobów materiałowych i wód; 102 mapy i wykresy, głównie z zakresu zanieczyszczeń powietrza, stanu bioróżnorodności, zmian klimatu, stanu mórz i wybrzeży oraz dot. scenariuszy.

W poszczególnych obszarach tematycznych kluczowe działania EEA to wsparcie KE i krajów w procesach sprawozdawczości, prace nad nowymi modelami danych, analizy danych z zakresu zanieczyszczeń, presji z poszczególnych sektorów, oceny stanu poszczególnych elementów środowiska, analizy jego wpływu na zdrowie i jakość życia, wsparcie KE w procesach przeglądu skuteczności polityki na rzecz środowiska.

2.2. Raporty EEA

W 2015 r. Europejska Agencja Środowiska opublikowała ogółem 43 raportów i opracowań. Statystyka ta obejmuje pozycje wydane, dostępne m.in. poprzez oficjalną stronę EEA, natomiast nie uwzględnia sprawozdań przygotowywanych np. w ramach wewnętrznej współpracy z innymi organizacjami.

Wybrane tytuły raportów tematycznych EEA w 2015 r.:

- *Stan przyrody w UE*
- *Ocena ekosystemów w Europie – koncepcja, dane i realizacja*
- *Możliwości retencji wodnej lasów w Europie*
- *Stan mórz Europy*
- *Morskie obszary chronione w Europie – przegląd i perspektywy*
- *Jakość wód kąpielowych w Europie w 2014 r.*
- *Jakość powietrza w Europie – raport 2015*
- *Substancje zubożające warstwę ozonową – raport 2013*
- *Trendy i projekcje w Europie 2015 – śledząc postęp w osiągnięciu celów energetyczno-klimatycznych*
- *Monitoring emisji CO₂ z nowych samochodów osobowych w UE w 2014 r.*
- *Monitoring jakości paliw w UE w 2014 r. – podsumowanie*
- *Ocena 15 lat realizacji integracji polityki dot. transportu i polityki dot. środowiska – TERM 2015: wskaźniki mierzące postęp w osiągnięciu celów dla ochrony środowiska w Europie*

- *Zapobieganie powstawaniu odpadów w Europie – stan na 2014 r.*
- *Zrównoważony rozwój miast – seria trzech raportów dot. różnych aspektów efektywnego gospodarowania zasobami*
- *Monitoring, raportowanie i ewaluacja adaptacji do zmian klimatu w Europie*

W czerwcu 2015 r. Agencja opublikowała coroczny przeglądowy raport z serii Sygnały zatytułowany w tym roku: *Sygnały EEA 2015 – Życie w zmieniającym się klimacie*. Seria Sygnały publikowana jest w wersjach językowych, stąd poszczególne wydania ukazują się w kolejnych miesiącach po publikacji wersji angielskiej i duńskiej.

Do czerwca 2016 r. EEA opublikowała 12 raportów i opracowań, w tym m.in. raporty dot.: stanu lasów, energetyki odnawialnej, gospodarki o obiegu zamkniętym, efektywnego gospodarowania zasobami (wraz z 32 profilami krajowymi), przewodnik wyjaśniający w sposób nietechniczny emisje z transportu drogowego.

Najważniejszym opublikowanym raportem 2015 r. był raport SOER – Agencja zobowiązana jest do przygotowania raportu o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian co 5 lat. Raport „Środowisko Europy 2015. Stan i prognozy” (SOER 2015) został opublikowany 3 marca 2015 r. i przedstawiony na serii wydarzeń inauguracyjnych w Brukseli. SOER 2015 jest zintegrowaną oceną stanu środowiska Europy i zachodzących w nim zmian, przedstawioną w ujęciu globalnym, regionalnym i krajowym. Raport przygotowany został jako serwis internetowy dostępny pod adresem: <http://www.eea.europa.eu/soer>. Tworzą go poniższe elementy:

- 1) Synteza - zawierająca informacje na potrzeby przyszłej europejskiej polityki w dziedzinie środowiska, w szczególności dla celów jej realizacji w latach 2015-2020, w tym refleksje na temat środowiska Europy w kontekście globalnym, jak również rozdziały podsumowujące jego stan, perspektywy i dotyczące go tendencje;
- 2) Raport *Ocena światowych megatrendów* – prezentujący 11 megatrendów ważnych dla środowiska Europy w perspektywie długoterminowej;
- 3) Część A: *Światowe megatrendy* – przedstawiająca środowisko Europy w ujęciu globalnym poprzez zestaw 11 opracowań o globalnych megatrendach;
- 4) Część B: *Oceny tematyczne dla Europy* – opisująca stan środowiska pod kątem kluczowych wyzwań i problemów poprzez zestaw 25 tematycznych opracowań;
- 5) Część C dot. ocen na poziomie krajowym – dwuelementowa:
 - *Porównania między państwami* – zestaw 9 opracowań dotyczących wybranych zagadnień tematycznych,
 - *Państwa i regiony* – zestaw 39 opracowań podsumowujących raporty o stanie środowiska i prognozach jego zmian w każdym z 39 państw Europy oraz dodatkowe 3 opracowania dla regionów Arktyki, Morza Czarnego i Morza Śródziemnego.

Synteza oraz raport oceniający światowe megatrendy zostały dodatkowo wydane w formie drukowanej, przy czym Syntezę przetłumaczono na 31 języków, w tym także na arabski i rosyjski. Na dzień inauguracji opublikowano i wydrukowano 8 wersji językowych (w tym polską), kolejne wersje ukazywały się w dalszych tygodniach.

Raport SOER 2015 został opracowany jako wspólne przedsięwzięcie w ścisłej współpracy z EIONET – siecią instytucji krajowych i reprezentujących je ekspertów z 39 państw europejskich, jak również ze służbami Komisji Europejskiej. Ponadto w procesie konsultacji i weryfikacji oceny wzięło udział szereg organizacji międzynarodowych. Prace nad raportem

trwały kilka lat, a szczególnie intensywnie w 2014 r. Prace związane z przekazaniem wkładów krajów oraz konsultacje wszystkich części zakończyły się w 2014 r. (udział krajów omówiony w ubiegłorocznym sprawozdaniu). Natomiast w 2015 r. prowadzono jeszcze prace nad tłumaczeniem raportu i materiałów promocyjnych na poszczególne języki, intensywnie angażując NFP i NRC Com. Weryfikacji podlegały również teksty powiązane, jak ulotka czy informacje prasowe.

Kluczowym wydarzeniem 2015 r. była inauguracja raportu SOER 2015 w Brukseli obejmująca rozłożone w tygodniu 3-6 marca wydarzenia, takie jak: prezentacja raportu przed KE, konferencja inauguracyjna, warsztaty w Parlamencie Europejskim, prezentacja raportu ministrom środowiska państw UE w czasie posiedzenia Rady ENVI. Działania związane z promocją i dystrybucją raportu SOER 2015 rozłożono w czasie przez cały rok 2015, nazywając go Rokiem Dialogu. Głównym jego elementem była, rozpoczęta po oficjalnej inauguracji raportu w Brukseli, seria tzw. inauguracji krajowych SOER 2015, w ramach których przedstawiciele EEA odwiedzali poszczególne państwa z prezentacją raportu. Zorganizowano 78 wydarzeń obejmujących 44 wydarzenia w ramach EIONET w 30 krajach z udziałem ponad 3 tys. osób. Istotną rolę w promocji raportu odegrały rozsyłane przez EEA notyfikacje, dystrybucja elementów drukowanych, prasa oraz media społecznościowe.

Oprócz ww. raportów, dodatkowo, na potrzeby toczących się procesów międzynarodowych i konferencji Agencja przygotowywała różnego rodzaju informacje i dokumenty wewnętrzne.

W 2015 r. EEA, mając na uwadze konieczność wprowadzenia oszczędności finansowych oraz rozwój usług on-line, zaczęła podejmować działania mające na celu ograniczenie wydruku raportów. W 2016 r. zniesiono podział na raporty drukowane i tzw. raporty techniczne dostępne tylko w wersji on-line; wprowadzono także nowy typ produktu – 4-stronicowe streszczenia.

2.3. Realizacja inicjatyw horyzontalnych UE

Siódmy unijny program działań w zakresie środowiska (7EAP), przedstawiając plan do 2020 r., nakreślił także długoterminową wizję, według której w 2050 roku obywatele cieszą się dobrą jakością życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety. Koncepcja ta jest silnie akcentowana przez EEA, która podkreśla potrzebę zapewnienia wkładu do tzw. bazy wiedzy dla wsparcia celów 7EAP obejmujących: ochronę, zachowanie i wzmocnienie kapitału naturalnego UE, przekształcenie jej w efektywną zasobowo, ekologiczną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną oraz ochronę obywateli przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrej jakości życia. Cele na rok 2020 koncentrują się na lepszym wdrażaniu prawodawstwa UE i jego integracji, natomiast na rok 2050 na podjęciu odpowiednich procesów przemian, które doprowadziłyby do realizacji ww. wizji dobrej jakości życia przy zapewnieniu „odpornych” ekosystemów, społeczeństw i gospodarek. W wyniku rozważań nad sposobami realizacji celów 7EAP powołano inicjatywę Społeczności Wiedzy o Środowisku (Environmental Knowledge Community – EKC), wskazując na konieczność: ścisłej współpracy między instytucjami UE; stworzenia odpowiednich wskaźników odnoszących się do kwestii pomiaru dobrobytu (inne mierniki niż PKB) i dobrej jakości życia oraz tzw. ograniczeń planety; rozwoju tzw. projektów innowacji w wiedzy (Knowledge Innovation Projects – KIPs); oraz powiązania działań z procesami globalnymi. Koncepcja zarządzania EKC odwołuje się do dawnej inicjatywy tzw. Grupy Czterech. Pierwsze spotkanie na wysokim szczeblu instytucji wchodzących w skład EKC, tj. DG ENV, DG CLIMA, DG RTD, Eurostat, JRC i EEA, odbyło się na początku 2015 r. Ustalone projekty KIP to: Integrated natural capital accounting (INCA) – wiodącym

ESTAT/EEA (projekt najbardziej zaawansowany); Within limits of the planet (WILOP) – wiodącym EEA/ENV; Climate change adaptation (CCA) – wiodącym CLIMA/EEA (opóźniony, prace przyspieszono po konferencji klimatycznej COP w grudniu 2015 r.); Foresight for water policies (FORENV) – wiodącym JRC/EEA; Citizen science applications (CSAP) – wiodącym JRC/RTD. Za kluczowy produkt EEA dla wsparcia celów 7EAP i EKC uznaje się Syntezę raportu SOER 2015, w której oceniono 40 lat rozwoju polityki i wiedzy UE, zestawiając z perspektywą na 2050 r. w kontekście globalnych megatrendów, systemowych zagrożeń i długoterminowych procesów przemian.

Agencja intensywnie współpracuje z Dyrektoriatami Generalnymi KE, a także z Parlamentem Europejskim i Radą UE – wynikało to zarówno z nadzoru KE nad EEA (procesy zatwierdzania budżetu, konsultacje planu pracy), jak i z roli EEA. W omawianym okresie Agencja m.in. zapewniała wsparcie eksperckie we wdrażaniu polityki UE, w tym prawodawstwa i sprawozdawczości unijnej. Dodatkowo DG ENV rozpoczęło pod koniec 2015 r. proces przeglądu, tzw. fitness check (Regulatory Fitness and Performance Programme - REFIT), monitoringu i sprawozdawczości unijnej celem dokonania zmian i usprawnień. Proces ten rozłożony jest w czasie do 2017 r. i obejmuje przegląd 56 aktów prawnych, a Agencja włączana jest do dyskusji w zależności od potrzeb. Wyniki przeglądu mogą wpłynąć bezpośrednio na działania EEA i EIONET. Ponadto, działalności EEA pośrednio może dotyczyć proces przeglądu prowadzony przez DG ENER, związany z opublikowaniem przez KE w lutym 2015 r. Komunikatu wzywającego do zintegrowanego zarządzania i monitoringu Unii Energetycznej.

W marcu 2016 r. KE opublikowała plan dotyczący oddzielnego procesu przeglądu - wdrażania polityki dotyczącej środowiska – Environmental Implementation Review (EIR). Proces służył będzie zidentyfikowaniu na odpowiednio wczesnym etapie braków i tym samym ograniczeniu liczby postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Począwszy od 2016 r. KE będzie publikowała co dwa lata 28 raportów dot. sytuacji i wyzwań w krajach UE. Udział EEA dotyczy wsparcia KE poprzez dostarczenie informacji i wkład przy opracowywaniu raportów krajowych.

Na szczycie ONZ we wrześniu 2015 r. przyjęto Agendę dla Zrównoważonego Rozwoju do 2030 r., zawierającą 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) obejmujących 169 zadań. Cele te zastępują Milenijne Cele Rozwoju z tą różnicą, że tamte obowiązywały kraje rozwijające się i odnosiły się głównie do potrzeby zmniejszenia ubóstwa, a SDGs dotyczą wszystkich i w szerokim stopniu obejmują zrównoważony rozwój. Bezpośrednio do środowiska odnoszą się 4 cele, ale elementy dotyczące środowiska czy zasobów zawiera 15 celów. Rolą statystyki jest zapewnienie odpowiednich wskaźników do monitorowania. Proces ten prowadzony jest przez Wydział ds. Statystyki ONZ, kraje oraz zaangażowane organizacje. KE reprezentowana jest w pracach przez Eurostat, a EEA uczestniczy w procesie, poprzez Eurostat, celem zapewnienia, na ile to możliwe, spójności ze wskaźnikami EEA i wymaganiami względem EIONET. Udział EEA dotyczy wkładu w techniczne prace nad wskaźnikami oraz w ustaleniu i realizacji monitoringu i przeglądu. Agencja prowadzi współpracę z Eurostatem także m.in. w kontekście rachunków środowiskowych oraz prac Sieci Szefów Urzędów Statystycznych i Agencji Środowiska ds. rachunków i statystyki środowiskowej (DIMESA).

W 2015 r. EEA kontynuowała swój udział w programie Copernicus, zgodnie z rozporządzeniem PE i Rady (UE) nr 377/2014 ustanawiającym program Copernicus i podpisanym z KE porozumieniem. Copernicus został wskazany w piątym celu priorytetowym 7EAP jako system dla zapewnienia informacji celem wsparcia polityki UE dot. środowiska. Agencja koordynuje komponent in-situ oraz paneuropejski i lokalny

komponent usługi monitoringu łądów. W 2015 r. EEA i Europejska Agencja Kosmiczna podpisały memorandum ustanawiające wspólne cele i obszary współpracy, co obejmuje m.in. wymianę wiedzy naukowej i danych. W czerwcu 2015 r. wyniesiono na orbitę satelitę Sentinel-2A, celem monitorowania powierzchni łądowej, z którego pochodzące dane są udostępniane EEA.

W ramach realizacji usług wstępnych Copernicus / GMES (GIO) dot. komponentu paneuropejskiego monitoringu powierzchni łądowych w 2015 r. wszystkie państwa członkowskie i współpracujące EEA ukończyły i dostarczyły Agencji produkty Corine Land Cover – bazy pokrycia terenu i zmian dla roku referencyjnego 2012-2013 celem finalnej walidacji. Ponadto zapewniono 100% pokrycie dla warstw wysokorozdzielczych we wszystkich 39 krajach. Produkty usługi monitoringu łądów udostępniane są przez stronę <http://land.copernicus.eu>.

Agencja aktywnie uczestniczyła w spotkaniach Komitetu Copernicus i Forum Użytkowników. Powołała także grupę zadaniową dla wsparcia jej działań w obszarze koordynacji komponentu in-situ i opracowała plan działań. Końcowe wyniki realizacji usług wstępnych GIO oraz plany rozwoju Copernicus zaprezentowano na zorganizowanej przez EEA w październiku 2015 r. konferencji międzynarodowej z udziałem 180 przedstawicieli sektora publicznego i przemysłu usług.

Europejska Agencja Środowiska kontynuowała prace na rzecz wsparcia wdrażania dyrektywy 2007/2/WE ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej w Europie (INSPIRE), co objęło m.in.: kontynuację udziału w Grupie ds. Wdrażania i Utrzymania INSPIRE, wkład w Światowe Forum Geoprzestrzenne i doroczną konferencję INSPIRE, prace nad zgodnymi z INSPIRE modelami i specyfikacjami danych dla obszarów chronionych i obiektów wodnych, wymianę uwag z KE i krajami w ramach procesu przeglądu dyrektywy.

2.4. Inne wybrane działania EEA

Spotkania EIONET obejmują spotkania NFP, trzy w ciągu roku, i warsztaty dla poszczególnych NRC. W 2015 r. zorganizowano spotkania dla 18 NRC (w 2014 r. dla 17), przy czym NRC tematyczne z zakresu wód słodkich (3 oddzielne NRC) miało jedno wspólne spotkanie, a spotkanie NRC Land Cover mieściło się w konferencji nt. monitoringu pow. łądowej. Dodatkowo EEA zorganizowała spotkania eksperckie dot. usług związanych ze scenariuszami i prognozami, globalnych megatrendów, modelu odpadów komunalnych oraz grupy roboczej ds. turystyki i środowiska.

W sumie w warsztatach NRC uczestniczyło ponad 700 ekspertów. Ogólnie, frekwencja na spotkaniach NRC wśród krajów członkowskich i współpracujących wyniosła 63%. Najwięcej krajów uczestniczyło w spotkaniach dot.: oceny i zarządzania jakością powietrza, hałasu, zanieczyszczeń przemysłowych (pierwsze spotkanie tego NRC) oraz emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Dodatkowo EEA organizowała tzw. webinaria czyli krótkie seminaria sieciowe (połączenie przez komputer) poświęcone określonej tematyce. Objęło to trzy webinaria dla NFP, stanowiące stałe uzupełnienie regularnych spotkań NFP, a także webinaria dla grup roboczych oraz dot. wybranych problemów z zakresu środowiska i/lub działań EEA.

W ramach powołanej w 2014 r. przez EEA inicjatywy EEAacademy zorganizowano w 2015 r. kilkudniową tzw. szkołę letnią nt. zasady „ostrożności” w kontekście ryzyka nowych technologii. W 2016 r. powołano Komitet Doradczy z udziałem przedstawicieli EEA, Zarządu, NFP, Komitetu Naukowego i JRC oraz opracowano plan działań obejmujący

szereg wydarzeń o charakterze edukacyjnym. Ponadto, w 2015 r. Komitet Naukowy EEA zorganizował dwa seminaria tematyczne.

Agencja współorganizowała i/lub prezentowała swoje działania na wielu międzynarodowych konferencjach oraz spotkaniach poza EIONET - oprócz wymienionych konferencji dot. Copernicus i INSPIRE były to np. marcowa konferencja dot. wód (Bruksela), czerwcowa konferencja dot. adaptacji do zmian klimatu (Kopenhaga), konferencja dot. ochrony przyrody w ramach prezydencji Łotwy w Radzie UE. Na konferencji COP21 UNFCCC w Paryżu EEA zorganizowała wspólnie z KE dwa wydarzenia – poświęcone adaptacji oraz monitoringowi. Jak wspomniano jednak powyżej kluczowym wydarzeniem 2015 r. była inauguracja raportu SOER 2015 w Brukseli oraz prowadzone do końca roku wizyty krajowe.

Agencja kontynuowała współpracę z innymi organizacjami, m.in. Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju OECD, oraz z odpowiednimi sekretariatami konwencji. Agencja jest w stałym dialogu z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ (UNECE) i Programem ochrony środowiska ONZ (UNEP), aby zachęcać do wprowadzania lepszych systemów sprawozdawczości i zapewnić bezpłatny dostęp do danych również poza UE. Współpraca z UNEP koncentrowała się wokół raportu UNEP o stanie środowiska GEO-6 (rola EEA jako doradcy i recenzenta, przy czym EEA podejmowała m.in. działania na rzecz uwzględnienia wyników SOER), a także Międzynarodowego Panelu ds. Zasobów (Dyrektor Wykonawczy członkiem). Współpraca z krajami poza państwami członkowskimi i współpracującymi była kontynuowana m.in. w ramach projektu ENPI-SEIS oraz prac nad dwoma nowymi projektami finansowanymi z zastępującego ENPI instrumentu ENI (European Neighbourhood Instrument): dla obszaru południowego (9 krajów) celem poprawy dostępu do informacji o środowisku oraz dla obszaru wschodniego (6 krajów) celem regularnego zapewnienia wskaźników i ocen. Agencja kontynuowała także prace na rzecz wsparcia Rady Arktyki.

Europejska Agencja Środowiska kontynuowała prowadzenie sekretariatu dla nieformalnej sieci dyrektorów krajowych agencji ds. środowiska – EPA (reprezentantem Polski w EPA Network jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska). W 2015 r. spotkanie sieci odbyło się w kwietniu w Rydze oraz we wrześniu w Reykjavíku. Dodatkowo sieć EPA zorganizowała w czerwcu 2016 r. konferencję nt. zielonej gospodarki.

W realizacji programu pracy Europejska Agencja Środowiska wiele uwagi poświęcała działaniom edukacyjnym i promocyjnym. Podstawowe zadania to wprowadzanie bieżących informacji na stronach internetowych, w tym w serwisach społecznościowych, udzielanie odpowiedzi na zapytania mediów i obywateli, opracowywanie i organizowanie wystąpień, przygotowanie krótkich filmów informacyjnych, dystrybucja raportów, przyjmowanie wizyt studyjnych. Kluczowym zadaniem była promocja i rozpowszechnienie raportu SOER 2015, a także monitoring zainteresowania raportem. Strategia EEA dot. działań informacyjno-komunikacyjnych została zaktualizowana, a stronę internetową EEA przeprojektowano, by jej wygląd i układ automatycznie dostosowywał się do rozmiaru okna urządzenia, na którym jest wyświetlana. Wprowadzono także nowe funkcjonalności.

Organizowany co roku przez EEA konkurs fotograficzny poświęcono tematowi wizji życia w 2050 r. "Picture2050 – living well within the limits of our planet".

3. Zadania realizowane w kraju

W roku 2015, podobnie jak w ubiegłych latach, współpraca z Europejską Agencją Środowiska na poziomie kraju obejmowała m.in.:

- organizację krajowej struktury EIONET i koordynację jej działań,
- przekazywanie danych w ramach priorytetowego strumienia danych i innych informacji na prośbę Agencji,
- udział w tworzeniu, weryfikację i opiniowanie raportów, opracowań, wskaźników i innych produktów Agencji,
- uczestnictwo w spotkaniach Zarządu i EIONET

3.1. Organizacja i koordynacja krajowej EIONET

Krajowy Punkt Kontaktowy (NFP) ds. współpracy z Europejską Agencją Środowiska w ramach EIONET ulokowany jest w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ. W realizacji zadań NFP wykorzystywane jest ulokowane w DMIS stanowisko pracy ds. współpracy z EEA. Personalną rolę NFP kontynuowała Małgorzata Bednarek.

Krajową sieć EIONET razem z Krajowym Punktem Kontaktowym tworzą, zgodnie z obowiązującą strukturą, 24 Krajowe Centra Referencyjne (NRC) ustanowione przez GIOŚ w porozumieniu z odpowiednimi jednostkami organizacyjnymi resortu środowiska i jednostkami spoza resortu. Obecnie polski EIONET liczy 40 ekspertów reprezentujących 14 instytucji. W załączniku nr 2 przedstawiona została aktualna struktura EIONET PL.

Krajowy Punkt Kontaktowy prowadzi współpracę z EEA, koordynuje realizację działań wynikających z planu pracy Agencji na poziomie kraju i jest głównym punktem kontaktowym dla EEA. Koordynacja współpracy z EEA prowadzona jest w dużej części drogą elektroniczną, zgodnie z zasadami przyjętymi przez Agencję. Zadania NFP obejmują:

- uczestniczenie w kształtowaniu prac Agencji, opracowywanie i przekazywanie informacji, bezpośrednie opiniowanie działań oraz produktów EEA poprzez bieżącą korespondencję z EEA i aktywny udział w spotkaniach NFP
- działania koordynujące krajową sieć EIONET, do których należy:
 - monitorowanie i aktualizacja struktury EIONET,
 - przekazywanie i rozsyłanie do odpowiednich NRC informacji o zadaniach merytorycznych, takich jak opiniowanie materiałów opracowanych przez Agencję, aktualizacja baz danych EEA i weryfikacja wskaźników oraz ustalanie sposobu i terminów ich realizacji,
 - weryfikacja realizacji ww. zadań pod kątem terminowości,
 - opracowywanie i przesyłanie informacji, stanowisk i zbiorczych opinii do Agencji,
 - przekazywanie danych do Agencji,
 - ustalanie składu uczestników spotkań EIONET zapewniającego właściwy poziom merytoryczny, potwierdzanie go do EEA (warunek konieczny ze względu na wymagania Agencji dotyczące zwrotu kosztów delegacji) i analiza wniosków ze sprawozdań delegowanych.

- inne zadania, w tym m.in. ocenę poprawności językowej materiałów Agencji tłumaczonych na język polski oraz opracowywanie i rozpowszechnianie informacji o działaniach EEA i współpracy strony polskiej

Współpraca z EEA prowadzona jest w języku angielskim, stąd wszystkie opinie i informacje przekazywane do Agencji NFP opracowuje w tym języku.

Najważniejsze informacje o współpracy z EEA są umieszczane przez polski Krajowy Punkt Kontaktowy na stronie internetowej GIOŚ pod adresem <http://www.gios.gov.pl/pl/eea/wspolpraca>. W prowadzonym przez NFP dziale poświęconym współpracy z EEA użytkownicy mogą m.in. znaleźć podstawowe informacje o Agencji i krajowej strukturze EIONET, aktualności z zakresu współpracy z EEA oraz coroczne sprawozdania. Najważniejsze informacje dot. współpracy strony polskiej NFP opracowuje i publikuje także w wersji angielskiej. W 2015 r. dokonano migracji działu do nowego portalu GIOŚ.

W okresie od czerwca 2014 r. do maja 2015 r. polski NFP wchodził w skład (wybór personalny) tzw. Troiki Krajowych Punktów Kontaktowych, pełniąc w okresie październik 2014 r. – luty 2015 r. rolę wiodącą. Troika, obejmująca rotacyjnie zmieniające się trzy osoby, zgodnie z harmonogramem spotkań NFP i ustaloną listą nazwisk, została powołana przez krajowe punkty kontaktowe w 2012 r., po odejściu na emeryturę stałego przewodniczącego tzw. spotkań wstępnych poprzedzających spotkania plenarne NFP z EEA. Udział w Troice obejmuje przygotowanie i prowadzenie spotkań wstępnych, w tym wcześniejsze negocjacje z EEA odnośnie agendy spotkania plenarnego, oraz prezentowanie EEA uzgodnionego stanowiska krajowych punktów kontaktowych. Wiąże się to także z szerszą nieformalną rolą Troiki jako „advokata” interesów krajów. Realizacja ww. zadań wiązała się z istotnym dodatkowym nakładem pracy, szczególnie w okresie przewodnictwa.

W zakresie kwestii operacyjnych i codziennego funkcjonowania EIONET, polski NFP w 2015 i 2016 r. na bieżąco reagował na rozwiązania EEA i pojawiające się problemy, w tym zgłaszał odpowiednie uwagi i propozycje usprawnień, co objęło m.in. kwestie zapewnienia właściwego obiegu informacji. W maju 2015 r. Agencja, po prawie roku od otrzymania opracowanego przez NFP FI, a wcześniej konsultowanego ze wszystkimi NFP, projektu przewodnika tzw. dobrych praktyk we współpracy między EEA a Krajowymi Punktami Kontaktowymi (Code of Conduct), przedstawiła swoje propozycje zmian w dokumencie. Polski NFP, podobnie jak kilka innych, zgłosił uwagi. Proces został przez EEA zatrzymany.

W ramach działań dodatkowych polski NFP kontynuował udział w grupie roboczej ds. opiniowania narzędzi ICT dla prowadzenia współpracy z EEA w ramach EIONET (ICT UG), powołanej w listopadzie 2014 r. W ramach realizacji zadań NFP PL w 2015 r. i 2016 r. zgłaszał uwagi i propozycje odnośnie funkcjonalności systemu informacyjnego dla EIONET, m.in. Forum, kont EIONET i uprawnień w systemie, oraz form współpracy, uczestniczył także w spotkaniach i seminariach on-line ww. grupy. W 2016 r. działania grupy uległy intensyfikacji, co związane było m.in. z potrzebą wyjaśnienia odpowiedzialności EEA za tworzone przez nią konta dla członków poza EIONET oraz podziału ról NRC i raportujących danych w ramach dyrektyw. NFP PL przedstawił stanowisko m.in. w skierowanym do wszystkich krajów kwestionariuszu.

W związku z ogłoszeniem w październiku 2015 r. przez EEA naboru na ekspertów krajowych NFP uruchomił stosowne procedury w celu wyłonienia kandydatów i przekazał do EEA zgłoszenie pracownika Ministerstwa Środowiska. Na dalszym etapie kandydatura została wycofana przez MŚ.

3.2. Przekazywanie danych, w tym raportowanie w ramach PDF

Kraje członkowskie Agencji, w tym Polska, zobowiązane były do 2015 r. włącznie do przekazywania danych o stanie środowiska w oparciu o zatwierdzony przez Zarząd (MB) dokument określający tzw. priorytetowe strumienie danych (*priority data flow* – PDF), obejmujące sprawozdawczość do EEA, a także niektóre regulacje UE, nakładające na kraje członkowskie obowiązek przekazywania określonych danych. Poprzez realizację tych zadań kraje członkowskie wносиły swój wkład w aktualizację baz danych Europejskiej Agencji Środowiska.

Zgodnie z ustanowionym kierunkiem działań Komisja Europejska powierza Europejskiej Agencji Środowiska kontrolę jakości raportów składanych przez kraje w ramach *compliance reporting* oraz dalsze przetwarzanie ww. danych dla przeprowadzania ocen stanu środowiska. W związku z powyższym większość danych na CDR Agencji stanowią przekazy nieobjęte statusem priorytetowych strumieniami danych, umieszczane w systemie przez właściwe jednostki.

W 2015 r. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, wykorzystując dane Państwowego Monitoringu Środowiska lub opracowania wykonane przez inne właściwe komórki resortu, przekazał w ramach PDF:

- w zakresie jakości powietrza, zgodnie z decyzją sprawozdawczą Komisji Europejskiej 2011/850/UE:
 - w odniesieniu do zrealizowanego w 2014 r. monitoringu dane dotyczące sieci, stacji i stanowisk pomiarowych, modelowania i innych metod oceny;
 - dane za 2014 r. z 1604 stanowisk pomiarowych, w tym 1268 stanowisk mierzących stężenia normowanych zanieczyszczeń, zarówno w wielkich aglomeracjach, jak i mniejszych miastach oraz na terenach wiejskich w newralgicznych punktach, zasilając w ten sposób AirBase;
 - w odniesieniu do realizowanego w 2015 r. monitoringu – bieżące wyniki pomiarów z 788 stanowisk automatycznych – przesyłane co godzinę na serwer EEA.
- dane bilansowe o emisjach zanieczyszczeń do powietrza za rok 2014 oraz zaktualizowane za okres 1995-2013 według wymagań Dyrektywy NEC 2001/81/WE oraz za rok 2013 wraz ze zaktualizowaną serią od 1995 r. w formie, w jakiej przesyłane są do baz danych Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na duże odległości,
- dane dotyczące jakości wód przejściowych i przybrzeżnych Bałtyku za 2014 r. obejmujące elementy fizykochemiczne i substancje niebezpieczne.
- dane w ramach europejskiego rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń (E-PRTR) za 2013 r.

Realizując prace nad rewizją przepływów danych dot. wód śródlądowych, w ramach WISE-SoE, EEA zawiesiła sprawozdawczość z tego zakresu, stąd dane te nie podlegały raportowaniu ani w 2014 r. ani w 2015 r. Na rok 2015 zawieszony został także przekaz danych morskich, gdyż Agencja przystąpiła również do rewizji tego modelu danych. Informacja o tej decyzji została jednak przekazana krajom na tyle późno, że ostatecznie uzgodniono, iż możliwe jest wyraportowanie danych za 2014 r. w roku 2015 r. według wytycznych obowiązujących dla roku 2013.

Wykaz informacji w ramach priorytetowych strumieni danych, powiązanie z obowiązkami sprawozdawczymi i listę jednostek odpowiedzialnych za przygotowanie danych zawiera załącznik nr 3. W prace nad danymi istotnie zaangażowane są NRC odpowiedzialne za poszczególne kategorie danych zgodnie z kompetencjami wynikającymi z dyrektyw lub z oczekiwań EEA.

Do 2014 r. dane krajowe, objęte priorytetowym strumieniem danych, przekazywane były w określonych formatach i terminach poprzez umieszczenie ich przez Krajowy Punkt Kontaktowy na serwerze Agencji w Centralnym Repozytorium Danych (CDR) pod adresem <http://cdr.eionet.europa.eu>. Wyjątek od roli DMIŚ GIOŚ stanowiły dane E-PRTR, które wgrywał Departament Inspekcji i Orzecznictwa w GIOŚ. Coraz szersze wykorzystywanie CDR EEA przez KE oraz zmiany w raportowaniu obejmujące m.in. wprowadzane kwestionariusze on-line do wypełnienia bezpośrednio w systemie oraz coraz bardziej rozbudowane automatyczne testy jakości, które generują wyniki bezpośrednio po załadowaniu pliku celem umożliwienia wprowadzenia niezbędnych korekt, wymusiły zmianę podejścia na rzecz przejścia przekazów PDF na CDR przez ekspertów bezpośrednio pracujących nad danymi; podobnie jak realizowane są inne przekazy na CDR, nieobjęte statusem PDF. Zmiany wprowadzane są stopniowo, wiążą się także z trybem wprowadzania zmian przez KE i/lub EEA. Przykładowo, w przypadku nowego rozporządzenia 525/2013 w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie gazów cieplarnianych Komisja Europejska za pośrednictwem Stałego Przedstawicielstwa w lipcu 2014 r. zwróciła się do krajów z prośbą o formalne nominowanie ekspertów, którzy będą odpowiedzialni za wgrywanie danych, które objęły także dotychczasowy PDF z zakresu GHG. Przekaz PDF z zakresu inwentaryzacji gazów cieplarnianych w 2015 r. wgrywany był zatem przez KOBiZE.

Zasoby baz danych Agencja upowszechnia poprzez Internet. Wywiązywanie się z przekazywania danych i informacji do CDR jest monitorowane, a w przypadku PDF było także punktowane. W ocenie Agencja przyznawała od 0 do 3 punktów w formie graficznej. Publikowany corocznie ranking krajów obejmował poszczególne kategorie danych PDF w okresie sprawozdawczym od maja do kwietnia następnego roku. Z uwagi na zniesienie wraz z końcem roku 2015 r. kategorii PDF i wprowadzenie nowego zestawu – podstawowych strumieni danych – *core data flows* – CDF oraz zmianę okresu podlegającego ocenie na rok kalendarzowy (patrz str. 8), Agencja nie dokonała jeszcze oceny wywiązywania się krajów ze sprawozdawczości. Wstępna propozycja zakłada nadawanie punktów od 0 do 4, ale szczegółowe kryteria oceny nadal są opracowywane przez EEA. W związku z powyższym w niniejszym rozdziale nie zawarto corocznej analizy wyników dla Polski. Ponadto załącznik nr 3 nie odnosi się do kwestii kompletności przekazów. W ramach procesu rewizji PDF NFP rozesłał przedstawioną przez EEA propozycję zmian do konsultacji oraz opracował obszerne stanowisko i przekazał do EEA we wrześniu 2015 r.

W 2015 r. finalizowane były prace EEA i ETC-ACM nad wdrażaniem nowego systemu e-Raportowania danych o jakości powietrza zgodnie z decyzją Komisji 2011/850/WE⁵. GIOŚ

⁵ Obejmuje przekazy: (B) Informacje o strefach i aglomeracjach; (C) Informacje o intensywności oceny jakości powietrza (wyniki tzw. pięcioletniej oceny jakości powietrza); (D) Informacje o metodach oceny (dane dot. sieci, stacji, stanowisk, stosowanego modelowania matematycznego i innych metod oceny); (E1a) Informacje zawierające jednostkowe zwalidowane dane oceny – pomiary (serie roczne wyników pomiarów); (E1b) Informacje zawierające jednostkowe zwalidowane dane oceny – modelowanie (jednostkowe wyniki modelowania matematycznego); (E2a) Informacje zawierające jednostkowe bieżące dane oceny – pomiary (niezwalidowane wyniki pomiarów, tzw. UTD); (F1a) Zbiory zagregowanych danych wygenerowane przez

przystosował bazę danych SI JPOAT2,0 do raportowania danych o jakości powietrza części B-E i G oraz wdrożył e-Raportowanie w pełnym, obecnie obowiązującym zakresie. Już w poprzednim okresie sprawozdawczym Polska otrzymała wysokie noty za tę sprawozdawczość, m.in. jako jeden z nielicznych krajów, który w terminie uruchomił w wymaganym formacie transmisję danych o aktualnym zanieczyszczeniu powietrza z automatycznych stanowisk pomiarowych. W 2016 r. na bieżąco, tzn. co godzinę, przesyłane są dane o stężeniach zanieczyszczeń z ok. 830 automatycznych stanowisk pomiarowych. NRC w DMIŚ GIOŚ aktywnie uczestniczyło także w grupie roboczej ds. e-Raportowania danych o jakości powietrza (tzw. grupa IPR), gdzie wymieniano poglądy odnośnie przesyłania danych do EEA i KE i rozwoju oraz usprawniania raportowania danych.

W ramach dodatkowego raportowania do EEA, należącego do tego samego pakietu WISE-SoE, do którego zaliczają się przekazy dot. wód, ale bez statusu PDF, NFP wgrał w CDR w październiku 2015 r. dane biologiczne dla wód przejściowych i przybrzeżnych za 2014 r.

Ponadto w ramach przekazów danych poza PDF, a raportowanych do KE z wykorzystaniem CDR EEA, DMIŚ GIOŚ w 2015 r. przekazał w CDR:

- pozostałe dane w gestii Inspekcji dotyczące zrealizowanego w 2014 r. systemu oceny jakości powietrza (tzw. raporty B, C, E1b) oraz dane dotyczące systemu oceny jakości powietrza planowanego na 2016 r. (tzw. raporty B, C i D⁶);
- na wniosek MŚ po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów tekstowy raport wynikający z obowiązku z art. 11 ramowej dyrektywy w sprawie strategii morskiej 2008/56/WE tj. Program Monitoringu Wód Morskich;
- pliki xml Programu Monitoringu Wód Morskich według wymagań raportowych KE;
- dane związane z realizacją postanowień Dyrektywy 2002/49/WE odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku – informacje z realizacji zaległych map akustycznych w zakresie aglomeracji i głównych dróg (przekazane przez podmioty prawnie zobowiązane do realizacji map akustycznych);
- w imieniu MŚ dane definiujące podmioty raportujące dane i definiujące źródła podlegające mapowaniu akustycznemu.

Przekazywane przez kraje dane w CDR poddawane są weryfikacji – poprzez automatyczne testy jakości i/lub kontrole prowadzone przez pracowników EEA – bieżąca praca z systemem oraz zapewnienie odpowiedzi na pytania EEA wymagały odpowiedniego nakładu pracy.

Na początku 2015 r. NFP zorganizował proces wypełniania szczegółowego kwestionariusza EEA dot. sprawozdawczości z zakresu wód śródlądowych w kontekście prowadzonej w EEA rewizji. Zbiorcze odpowiedzi wprowadzane były w systemie Forum przez ulokowane w DMIŚ NRC ds. jakości i stanu ekologicznego wód. Agencja powróciła do corocznej sprawozdawczości w 2016 r., uruchamiając nowy model danych. Kraje proszone były

EEA z jednostkowych zwalidowanych wyników pomiarów; (F1b) Zbiory zagregowanych danych wygenerowane przez EEA z jednostkowych zwalidowanych wyników modelowania; (F2) Zbiory zagregowanych danych wygenerowane przez EEA z bieżących wyników pomiarów; (G) Informacje dot. osiągnięcia celów środowiskowych (wyniki rocznej oceny jakości powietrza); (H) Informacje o planach jakości powietrza (programach ochrony powietrza); (I) Informacje o udziale źródeł zanieczyszczenia; (J) Informacje o scenariuszach redukcji emisji; (K) Informacja o środkach naprawczych. W gestii Inspekcji Ochrony Środowiska leży przekazywanie do EEA zbiorów danych B-E oraz G, a status PDF miały dane D, E1a i E2a.

⁶ Raport D w zakresie planów nie podlega ocenie PDF. Dane dotyczące planowanego systemu monitoringu na 2016 mają status "wstępny". Po zakończeniu pełnego cyklu monitoringu dla roku kalendarzowego 2016 r., we wrześniu 2017 r. powyższe raporty zostaną wysłane ponownie, ze skorygowanymi, ostatecznymi danymi. Wtedy raporty B, C, D za 2016 r. będą miały status "zweryfikowany".

o przekazanie danych za rok 2014 oraz za rok 2013, z racji rocznej przerwy w sprawozdawczości, oraz ewentualną aktualizację wskazaną w ww. kwestionariuszu. Dodatkowo wprowadzono tzw. blokery, które uniemożliwiają zakończenie przekazu przed poprawieniem wskazywanych przez system błędów.

W nowym modelu danych dotychczasowe oddzielne przekazy dot. rzek, jezior i wód podziemnych połączono w jeden o nazwie „jakość wód”, natomiast rozdzielono informacje o rozmieszczeniu i charakterystyce stacji pomiarowych od wyników z prowadzonych w nich badań. Dane przestrzenne EEA pobierać będzie z raportowania w ramach wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej. W formularzu dot. danych pomiarowych połączono arkusz przeznaczony do zbierania wyników pomiarów biogenów z arkuszem przeznaczonym na dane pomiarowe substancji niebezpiecznych i substancji priorytetowych. Ujednolicenie podejścia do tych dwóch typów wskaźników sprawiło, iż nowa struktura raportu przewiduje możliwość wpisywania niezagregowanych danych pomiarowych substancji biogenych. Zmianie formatu danych towarzyszył także przegląd wskaźników poświadczonych przez Agencję. W ramach niego uporządkowano listę substancji biogenych oraz znacznie rozszerzono listę substancji niebezpiecznych i priorytetowych.

Zgodnie z terminem DMIŚ GIOŚ przekazał dane dot. jakości wód w lutym 2016 r. Z uwagi na niedziałające właściwie testy jakości w systemie EEA, Agencja wydłużyła termin raportowania. NRC wgrywał dane ponownie w kwietniu i w maju 2016 r. Błędy systemu informatycznego EEA powodowały, że proces wgrywania danych był długotrwały, a próby podejmowane wielokrotnie. NFP prowadził z EEA intensywną korespondencję ws. wyjaśnienia problemów z raportowaniem. DMIŚ GIOŚ przekazał do EEA za 2013 r.:

- dane fizykochemiczne z 994 punktów pomiarowo-kontrolnych i dane biologiczne z 536 punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu rzek;
- dane fizykochemiczne ze 166 punktów pomiarowo-kontrolnych i dane biologiczne ze 160 punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu jezior;
- dane fizykochemiczne z 380 punktów pomiarowych monitoringu wód podziemnych, oraz za 2014 r.:
- dane fizykochemiczne z 1026 punktów pomiarowo-kontrolnych i dane biologiczne z 590 punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu rzek;
- dane fizykochemiczne ze 167 punktów pomiarowo-kontrolnych i dane biologiczne ze 136 punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu jezior;
- dane fizykochemiczne z 323 punktów pomiarowych monitoringu wód podziemnych.

W styczniu 2016 r. NFP zgłosił uwagi do propozycji kryteriów oceny wywiązywania się krajów ze sprawozdawczości w zakresie jakości wód.

Obok danych o jakości wód, odnowiony zestaw WISE-SoE obejmuje dane o zasobach wód, emisjach do wód oraz dane przestrzenne (tj. oddzielny jeden formularz dla informacji opisujących i lokalizujących stacje pomiarowe jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ilości wód oraz emisji do wypełnienia przez kraje, które nie zapewniły tych danych w ramach wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej). Wymienione trzy przekazy leżą w kompetencjach KZGW. W lutym 2016 r. KZGW przekazało do EEA dane o zasobach wód.

W kwietniu 2016 r. w ramach rewizji sprawozdawczości dot. wód morskich, przejściowych i przybrzeżnych NFP zorganizował proces konsultacji dokonanej przez EEA analizy dotychczasowego zakresu sprawozdawczości i wstępnej propozycji nowego modelu. Uwagi GIOŚ i IMGW przekazano do EEA, jednocześnie deklarując przeniesienie raportowania danych dot. hydrochemii, substancji niebezpiecznych i elementów biologicznych

do Międzynarodowej Rady Badań Morza ICES, z której EEA będzie pobierać potrzebne dane.

Agencja prowadziła także proces rewizji modelu danych CDDA dot. obszaru chronionych, obowiązującego dla rocznego przekazu danych PDF do EEA, celem dostosowania go do wymagań specyfikacji INSPIRE. W konsultacjach uczestniczy GDOŚ. Nowy model będzie obowiązywał dla raportowania od 2018 r., natomiast do 2017 r. obowiązują jeszcze dotychczasowe specyfikacje, zaktualizowane o zmianę dot. uzasadnienia braku kategorii IUCN. GDOŚ przekazał dane w terminie w marcu 2015 r. (podlegały ubiegłorocznej ocenie) oraz w marcu 2016 r.

3.3. Udział w przygotowywaniu raportów, opracowań i innych produktów EEA

W 2015 r. Krajowy Punkt Kontaktowy (NFP) kontynuował współpracę z EEA poprzez opiniowanie projektów działań Agencji, raportów tematycznych i innych opracowań, a także prowadzenie procesów konsultacji na poziomie krajowym i opracowywanie zbiorczych opinii. NFP najwięcej uwag zgłaszał do opracowań przekrojowych i projektów działań, aktywność NRC szczególnie przejawiała się w opiniowaniu raportów EEA oraz zapewnieniu na potrzeby tych raportów oraz innych projektów EEA odpowiednich danych (ustaloną sprawozdawczość omówiono w poprzednim podrozdziale).

Jesienią NFP przeprowadził konsultacje Dokumentu Programowego EEA na l. 2017-2019 z programem pracy na rok 2017 i opracował obszerne stanowisko. Zgodnie z procedurą uwagi wprowadził w systemie informacyjnym EEA Forum.

W 2015 r. NFP zorganizował proces konsultacji 22 raportów tematycznych EEA. Do 7 raportów opracował i przekazał zbiorcze uwagi. Względem 11 raportów odpowiedź w formie bezpośredniej do Agencji powierzył odpowiednim jednostkom zewnętrznym. W takim przypadku, zgodnie z obowiązującymi zasadami, uwagi powinny zostać przesłane do wiadomości NFP. Według danych NFP do 2 z 11 ww. raportów zgłoszono uwagi. W I połowie 2016 r. NFP zorganizował proces konsultacji 7 raportów tematycznych, strona polska zgłosiła uwagi do 5 raportów, w tym do 3 NFP opracował i przekazał zbiorcze stanowisko. Dodatkowo w lutym 2016 r. konsultacjom podlegał zestaw opracowań z danymi o emisjach przemysłowych dla 33 krajów – NFP zorganizował konsultacje, opracował zbiorcze uwagi i przekazał do EEA. Przekrojowy charakter raportów EEA powoduje, że NFP w miarę potrzeby włącza w konsultacje także jednostki spoza EIONET.

W 2015 r. najobszerniejsze uwagi względem raportów tematycznych strona polska zgłosiła do: raportu dot. gospodarki o obiegu zamkniętym (uwagi GIOŚ – NFP i NRC SoE, Dep. Gospodarki Odpadami MŚ, GUS), raportu TERM oceniającego ostatnie 15 lat integracji polityki dot. transportu i polityki dot. ochrony środowiska (uwagi Dep. Ochrony Powietrza MŚ, Min. Infrastruktury i Rozwoju, GIOŚ – NFP i GUS), raportu o jakości powietrza (GIOŚ – NRC AQ, Dep. Ochrony Powietrza MŚ, IOŚ).

Na początku 2015 r. NFP rozpoczął prace nad wypełnieniem przekrojowego kwestionariusza do katalogu prezentującego działania, cele i wskaźniki dot. efektywnego gospodarowania zasobami materiałowymi w poszczególnych krajach oraz na poziomie unijnym. NFP zorganizował proces zebrania informacji, opracował scaloną odpowiedź w oparciu o wkłady, które przekazali eksperci MG, MŚ, MRiRW, MiR, GUS oraz wkład własny i przekazał w maju 2015 r. do EEA. Tekst podlegał następnie dalszemu uzupełnieniu według wytycznych EEA. Końcowe konsultacje profilu krajowego i raportu podsumowującego NFP

uruchomił w listopadzie; następnie w grudniu, po dalszych jeszcze uzgodnieniach z EEA i zaangażowanymi w prace, opracował i przekazał uzupełnienia i uwagi.

W listopadzie 2015 r. NFP zorganizował proces zebrania informacji na potrzeby aktualizacji profilu krajowego dot. gospodarki odpadami – stanowisko strony polskiej przekazało do EEA DGO MŚ (NRC).

Zgodnie z prośbą EEA polski NFP zorganizował jesienią proces zebrania przykładów procesów przemian i niszowych innowacji na potrzeby kwestionariusza projektu E3I. Poprzez DGO MŚ pozyskał wkład dot. banków żywności, dokonał stosownego opracowania i wprowadził do systemu on-line. W systemie wprowadził także drugi otrzymany przykład – opis GreenEvo z MŚ.

W 2016 r. NFP zorganizował proces wypełnienia kwestionariuszy EEA dot. oceny polityki efektywności energetycznej oraz adaptacji do zmian klimatu – odpowiedzi EEA udzieliły odpowiednio ME i MŚ w marcu 2016 r. W marcu 2016 r. rozesłał ankietę dot. dźwięków o niskiej częstotliwości i uzyskane odpowiedzi (z Min. Zdrowia) wprowadził do platformy on-line. W maju 2016 r. NFP/NRC ds. gleb w GIOŚ wypełnił kwestionariusz dot. monitoringu gleb.

Ponadto w 2015 i 2016 r. strona polska uczestniczyła w standardowym procesie kształtowania wskaźników EEA – zaktualizowane opisy podlegały konsultacjom na stronie EEA, a uprawnieni eksperci mogli wprowadzać uwagi bezpośrednio w systemie.

Dodatkowe zadania objęły m.in. weryfikację listy obiektów LCP dla potrzeb analiz EEA, co wykonał DOP MŚ w czerwcu 2015 r.

Najważniejszym produktem EEA w 2015 r. był raport o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian SOER 2015. Faza bezpośredniej pracy nad tekstem raportu, silnie angażująca NFP i NRC SoE zakończyła się w 2014 r., co omówiono szczegółowo w ubiegłorocznym sprawozdaniu. Na początku 2015 r. kontynuowano jeszcze prace związane z wersją polską elementów raportu – do stycznia 2015 r. NFP i NRC Com w GIOŚ prowadziły intensywne prace nad weryfikacją tłumaczenia Syntezy raportu SOER 2015. W zadanie włączono także innych wybranych ekspertów DMIŚ GIOŚ i EEA. Słaba jakość tłumaczenia wymagała wprowadzenia znacznej liczby poprawek lub opracowywania od nowa właściwego brzmienia akapitów, dodatkową trudność stanowiło zapewnienie spójności całości tekstu. W lutym 2015 r. prowadzona była weryfikacja składu tekstu Syntezy w wersji do wydruku, ponadto weryfikacja tłumaczenia ulotki EEA i powiązanych informacji na stronie EEA. Harmonogram prac był bardzo napięty z uwagi na konieczność zapewnienia wersji polskiej Syntezy na marcową inaugurację w Brukseli, czego dopełniono.

Krajową inaugurację SOER 2015 zorganizowano 2 czerwca 2015 r. w GIOŚ/MŚ – patrz następny rozdział. Działania promocyjne objęły także m.in. opracowanie i opublikowanie na stronie GIOŚ dwujęzycznych artykułów dot. raportu SOER 2015 i wydarzeń z nim związanych oraz rozesłanie Syntezy raportu wraz z odpowiednią informacją po odpowiednich instytucjach, w tym organach administracji publicznej, samorządowej, instytucjach, uczelniach i bibliotekach.

W sierpniu 2015 r. NRC Com w GIOŚ wykonało weryfikację tłumaczenia raportu Sygnały EEA 2015. Raport został zaprezentowany przez NRC Com na zorganizowanym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Forum „Energia-Efekt-Środowisko” w październiku 2015 r.

Odnośnie wykonywania tłumaczeń przez NFP należy odnotować, że w przypadku konsultacji raportów EEA czy zbierania informacji na potrzeby projektów EEA, NFP najczęściej

otrzymuje odpowiedzi w języku polskim. Stąd przygotowanie zbiorczego stanowiska, które przekazywane jest do Agencji zawsze języku angielskim, wymaga dodatkowego nakładu pracy NFP.

Podobnie jak w latach poprzednich, egzemplarze wszystkich otrzymanych z Agencji raportów dostępne są w bibliotece GIOŚ. Ponadto na stronie internetowej GIOŚ przedstawiane są sygnalne informacje o wybranych opracowaniach Agencji. Wydawnictwa EEA były rozprawdane podczas spotkań organizowanych przez GIOŚ oraz wysyłane do odpowiednich instytucji.

GIOŚ prowadzi rozpowszechnianie wyników projektu Corine Land Cover poprzez NRC ds. pokrycia terenu w DMIS. Zbiory dot. CLC 2012 – najnowszej edycji bazy, której realizację Instytut Geodezji i Kartografii (jedno z NRC ds. pokrycia terenu) zakończył w 2014 r., udostępniono dotychczas 65 użytkownikom. W 2015 r. dane CLC 2006 udostępniono na wniosek 49 użytkownikom, a w I poł. 2016 r. – 12. Równoległe zainteresowanie wynikami projektu CLC 2000 spadło – w 2015 r. udostępniono je na wniosek 1 użytkownikowi, a w 2016 r. – 2 użytkownikom. GIOŚ w ramach zbudowanej infrastruktury informacji przestrzennej zapewnia dostęp do usług przeglądania i wyszukiwania dla zasobów Corine Land Cover, w tym dla zasobu CLC 2012. Zasoby te w postaci usługi przeglądania dostępne są pod adresem <http://mapy.gios.gov.pl/arcgis/services/WMS/CLC/MapServer/WMServer>, ponadto za pomocą usługi wyszukiwania dostępne są metadane do zasobu. Dobiegają końca prace nad zaktualizowaniem i zmodernizowaniem podstrony internetowej GIOŚ dedykowanej projektom Corine Land Cover celem jej przeorganizowania na potrzeby dostarczenia odbiorcom informacji o najnowszym projekcie CLC2012, jak również usprawnienia jej funkcjonalności w zakresie dostępu do danych uzyskanych w ramach projektów CLC.

3.4. Uczestnictwo w spotkaniach Zarządu i EIONET, inne wydarzenia

Przedstawiciele krajowi uczestniczyli:

- w spotkaniach Zarządu EEA,
- w spotkaniach Krajowych Punktów Kontaktowych – NFP,
- w spotkaniach tematycznych grup ekspertów (większość NRC – średnio raz w roku).

Zgodnie z praktyką w 2015 r. odbyły się trzy spotkania Zarządu oraz trzy spotkania Krajowych Punktów Kontaktowych. Dodatkowo EEA zorganizowała trzy webinaria dla NFP, wprowadzone jako stałe uzupełnienie przepływu informacji między spotkaniami wyjazdowymi. Oprócz bieżących spraw związanych z funkcjonowaniem Agencji, do najważniejszych kwestii poruszanych na spotkaniach zaliczyć należy:

- realizację planu pracy EEA na 2015 r.;
- proces zatwierdzania wykonania budżetu za 2013 r.;
- przygotowanie planu pracy na 2016 r. i 2017 r. oraz nowego Dokumentu Programowego, obejmującego m.in. plan pracy;
- planowanie budżetu na 2016 r. i kwestie audytu;
- weryfikację tłumaczenia Syntezy raportu SOER 2015
- inaugurację raportu SOER 2015 i działania promocyjne w krajach;
- raporty tematyczne EEA;
- rewizję priorytetowych strumieni danych;
- zakres i sposób raportowania danych do Agencji;
- współpracę EEA z KE oraz z Eurostatem w ramach EKC oraz SDG;

- działania EEA na poziomie międzynarodowym – procesy globalne realizowane przez UNEP i UNECE;
- rolę EIONET w kontekście tzw. rozwoju „bazy wiedzy” (7.EAP);
- współpracę między EEA a krajowymi sieciami EIONET w kontekście celów do realizacji oraz możliwych usprawnień.

Strona polska opiniowała dokumenty będące przedmiotem obrad Zarządu i NFP, a podczas spotkań na bieżąco reagowała i prezentowała stanowisko.

Na forum Zarządu przedstawiciel GIOŚ brał udział w zatwierdzaniu określonych działań EEA i dokumentów. Pracownicy DMIŚ GIOŚ uczestniczyli także dodatkowo w poprzedzającym listopadowe posiedzenie wspólnym seminarium dla Zarządu, Komitetu Naukowego, NFP, z udziałem przedstawicieli KE, nt. kapitału naturalnego w Europie w kontekście realizacji celów siódmego ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska (7EAP).

Spotkania NFP umożliwiają zapoznanie się z pracami EEA, przedyskutowanie i wyjaśnienie działań EEA/EIONET z EEA oraz z innymi NFP, wymianę doświadczeń oraz przedstawienie uwag strony polskiej w istotnych kwestiach dotyczących współpracy z EEA. Zgodnie z dodatkową rolą w Troice polski NFP brał bezpośredni udział w przygotowaniu programu 3 spotkań, w tym w 2015 r. w lutym i maju, a także w prowadzeniu tzw. sesji wstępnych dla NFP, przy czym w lutym 2015 r., w okresie pełnienia roli wiodącej w Troice, przewodniczył ww. sesji. W czasie spotkań w 2015 r. NFP PL m.in. wyjaśniał kwestie dot. prac nad SOER 2015 oraz jego promocji, nowego Dokumentu Programowego, raportowania danych o jakości wód oraz jakości powietrza, zgłaszał uwagi do rewizji PDF, opiniował realizowane procesy i składał propozycje usprawnień, przedstawiał uwagi do funkcjonalności systemu Forum oraz szeregu kwestii o charakterze administracyjno-organizacyjnym. W okresie udziału w Troice dodatkowo uzgadniał wspólne stanowisko krajów i prezentował je na forum. Pełniąc rolę wiodącą w Troice, NFP wyjaśniał także, reprezentując interesy krajów, m.in. kwestie udziału EIONET w inauguracji raportu SOER 2015 w Brukseli. Jako członek NFP ICT UG polski NFP uczestniczył w 2015 r. w spotkaniach (2) i webinarium (1) grupy, komentując obecne rozwiązania i proponując usprawnienia w zakresie narzędzi współpracy i komunikacji.

Stronę polską w wydarzeniach inauguracyjnych SOER 2015 otwartych dla EIONET reprezentowali w Brukseli w marcu 2015 r. przedstawiciele DMIŚ GIOŚ, zgodnie z rolami w Zarządzie EEA (Alternate), NFP i NRC SoE/Com. Odpowiadając na oczekiwania EEA, poszczególne kraje, w ciągu 2015 r., organizowały u siebie inaugurację raportu - polska inauguracja została zorganizowana przez NFP/NRC Com w dniu 2 czerwca br. w siedzibie GIOŚ/MŚ w formie seminarium nt. sukcesów i wyzwań polityki ochrony środowiska. Program obejmował prezentację głównych wniosków dot. stanu środowiska w Europie i w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii dot. jakości życia i zdrowia człowieka, jakości powietrza oraz efektywnego gospodarowania zasobami. Seminarium, otwarte przez Głównego Inspektora oraz Dyrektora DMIŚ GIOŚ i prowadzone przez NFP, obejmowało prezentacje przedstawicieli EEA (trzyosobowa delegacja pod przewodnictwem Jocka Martina, dyrektora działu ds. zintegrowanych ocen środowiska) oraz ekspertów NRC z DMIŚ GIOŚ, DOP i DZR MŚ, DIP MG i NIZP-PZH. W wydarzeniu uczestniczyło około 100 osób reprezentujących administrację poziomu krajowego, i wojewódzkiego oraz instytucje naukowo-badawcze, w tym sieć EIONET.

Seminarium inaugurujące SOER 2015 poprzedziło zorganizowane przez NFP w dniu 1 czerwca 2015 r. w GIOŚ spotkanie robocze z ekspertem EEA ds. przepływów materiałowych, Pawłem Kaźmierczykiem, z udziałem przedstawicieli właściwych

tematycznie NRC z MŚ i MG oraz reprezentacji GUS, celem omówienia realizowanych przez EEA prac w tym obszarze, w tym katalogu efektywnego gospodarowania zasobami.

Działania Agencji dotyczące poszczególnych zakresów tematycznych były przedmiotem dyskusji z odpowiednimi NRC w czasie warsztatów dla ekspertów EIONET. NFP zapewnił udział ekspertów z Polski w zdecydowanej większości zorganizowanych przez EEA w 2015 r. spotkań dla NRC - 15 na 16 wyjazdowych spotkań dla w sumie 18 NRC (licząc także konferencję dot. monitoringu powierzchni lądowej z udziałem NRC LC). W sumie reprezentacja Polski na warsztatach NRC (bez konferencji) była najliczniejsza spośród wszystkich krajów (22 osoby).

Strona polska aktywnie uczestniczyła w obradach. Sprawozdawczość była przede wszystkim przedmiotem obrad na: spotkaniu NRC ds. jakości powietrza, gdzie przedstawiciel DMIŚ GIOŚ wyjaśniał m.in. kwestie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu i przedstawiał działania Polski na rzecz ograniczenia wielkości emisji; pierwszym spotkaniu nowopowołanego NRC ds. zanieczyszczeń przemysłowych, gdzie reprezentanci DIO GIOŚ i MŚ poinformowali o zbieranych danych i wskaźnikach do oceny zanieczyszczeń; na spotkaniu dot. inwentaryzacji i projekcji emisji, gdzie KOBiZE zaprezentowało propozycję wykorzystania danych społeczno-ekonomicznych do dezagregacji przestrzennej danych emisyjnych; na spotkaniu dot. wód śródlądowych, gdzie przedstawiciel DMIŚ GIOŚ uczestniczył w dyskusji nad rewizją sprawozdawczości i zgłaszał propozycje zmian; na spotkaniu NRC ds. hałasu z udziałem DMIŚ GIOŚ i IOŚ-PIB, którego przedstawiciele m.in. zgłaszali uwagi odnośnie przyjętej metodologii oraz poinformowali o rozwoju infrastruktury drogowej w Polsce. Na spotkaniu NRC ds. transportu reprezentant MliR m.in. przedstawił informację o funkcjonalności strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz promocji transportu publicznego i rowerowego, a także wpływie cen paliw na popyt transportowy; na spotkaniu NRC ds. energii reprezentant MG m.in. przedstawił główne założenia polityki energetycznej Polski do 2050 r.; na spotkaniu NRC ds. spraw związanych z klimatem reprezentant MŚ poinformował o przygotowaniu miejskich planów adaptacji. Ponadto strona polska uczestniczyła w kształtowaniu działań EEA i wymianie wiedzy na spotkaniu NRC ds. odpadów (udział MŚ), gdzie dominowała tematyka gospodarki o obiegu zamkniętym; na pierwszym spotkaniu powołanego w odnowionej strukturze EIONET NRC ds. wskaźników i ocen z zakresu różnorodności biologicznej (udział MŚ i GDOŚ), gdzie oprócz zmian w strukturze NRC, omawiano wyniki przeglądu Europejskiej Strategii Różnorodności Biologicznej do 2020, wdrożenie dyrektyw ptasiej i siedliskowej, mapowanie ekosystemów i ich usług oraz wskaźniki dot. bioróżnorodności; NRC ds. gleb (udział IUNG-PIB); na spotkaniu NRC ds. użytkowania ziemi i planowania przestrzennego (udział MliR), gdzie omawiano m.in. wskaźniki zrównoważonego rozwoju miast i kwestie dot. planowania przestrzennego; na spotkaniu NRC ds. systemów informacji o środowisku (udział MŚ), gdzie omawiano wdrażanie dyrektywy INSPIRE; na spotkaniu NRC ds. komunikacji (udział GIOŚ), gdzie dyskutowano m.in. o formach przekazu informacji o środowisku, a NFP PL przedstawił informację o krajowej inauguracji raportu SOER i działaniach promocyjnych oraz opiniował propozycje działań EEA. Spotkania NRC były zatem miejscem prezentacji działań strony polskiej, ale także umożliwiły bezpośrednie zadawanie EEA szeregu pytań i pozyskanie cennej wiedzy zarówno ze strony EEA, jak i innych krajów, a także pozwoliły wpływać na kształt działań EEA. Podczas konferencji dot. monitoringu obszarów lądowych przedstawiciele GIOŚ i IGiK poznali wyniki projektów w ramach usług Copernicus oraz planowane dalsze działania EEA i UE.

Strona polska uczestniczyła w 4 z 6 organizowanych przez EEA w 2015 r. spotkań eksperckich, w tym w spotkaniu grupy ds. turystyki i środowiska (udział MSiT). Ponadto NRC AQ w DMIŚ GIOŚ aktywnie uczestniczyło w prowadzonych przez EEA spotkaniach

grupy roboczej ds. e-Raportowania danych o jakości powietrza (tzw. grupa IPR). Delegacja GIOŚ uczestniczyła w spotkaniu nieformalnej sieci szefów krajowych agencji ochrony środowiska EPA Network w Rydze w kwietniu 2015 r.

Przedstawiciele Polski uczestniczyli także w wybranych tematycznych webinarium EEA, które od 2015 r. zaczęły stanowić regularne uzupełnienie dotychczasowych form współpracy. Rozpowszechnianie tej formy komunikacji wiązało się m.in. z udziałem NFP PL w odpowiednich testach celem sprawdzenia funkcjonalności proponowanych narzędzi.

Podsumowanie udziału strony polskiej i wnioski

- W omawianym okresie sprawozdawczym strona polska wykonała zadania wynikające z Planu Pracy EEA, działając aktywnie na poziomie Zarządu EEA, Krajowego Punktu Kontaktowego oraz krajowych centrów referencyjnych w ramach struktury EIONET.
- W zakresie zadań organizacyjno-zarządczych należy podkreślić istotne zaangażowanie Krajowego Punktu Kontaktowego w prace nad kształtem współpracy z EEA w ramach perspektywy aktualnego Wieloletniego Programu Pracy EEA, w tym w zakresie priorytetów prac, jak i narzędzi wspomagających koordynację i realizację zadań. Polski NFP wchodził w skład tzw. Trojki NFP, zgodnie z roczną kadencją do maja 2015 r., co wiązało się z dodatkowymi zadaniami związanymi z koordynacją współpracy NFP wszystkich krajów z EEA, zwłaszcza w okresie od października 2014 r. do lutego 2015 r., gdy polski NFP pełnił rolę wiodącą w Trojce. Rola ta umocniła pozycję Polski na forum EEA, jak również przyczyniła się do wzmocnienia współpracy z innymi krajowymi punktami kontaktowymi. Dodatkowe zaangażowanie w działania grupy roboczej ICT UG przyczyniła się do usprawnienia procesów współpracy EEA z krajami.
- Zgodnie z celami KE, która akcentuje potrzebę wzmocnienia wdrożenia regulacji UE oraz powierza Agencji obsługę coraz szerszego zakresu raportowania, a także z zapisami Strategii Europa 2020 i siódmego wspólnotowego programu działań na rzecz środowiska „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety”(7EAP) coraz większą rolę w działaniach Agencji odgrywa monitorowanie skuteczności implementacji prawodawstwa UE w kierunku jego poprawy. Dodatkowymi procesami, które angażują także EEA, są rozpoczęte przez KE procesy przeglądu monitoringu i sprawozdawczości (REFIT) oraz implementacji prawodawstwa (EIR). Kompetencje Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie egzekwowania wymagań ochrony środowiska oraz badania i oceny jego stanu stanowią właściwą bazę dla koordynacji współpracy z EEA na poziomie krajowym.
- Realizując nowy wieloletni plan pracy, Agencja coraz silniej podkreśla rolę sieci EIONET, wiążąc z nią także oczekiwania odnośnie monitorowania postępów w realizacji celów 7EAP. Rozszerzanie roli EEA, w tym realizacja przez nią działań na rzecz zapewnienia właściwej „bazy wiedzy” w ramach inicjatywy EKC, generuje nowe zadania dla EIONET, wymagające zapewnienia odpowiednich zasobów. Równocześnie, mając na uwadze rozwój sieci EIONET, należy zwracać uwagę na wielość dostępnych źródeł danych, podziały kompetencyjne na poziomach UE i krajowych oraz funkcjonujące struktury wymiany informacji, których EEA nie powinna ani dublować ani pomijać.

- W zakresie zadań sprawozdawczych EIONET PL kontynuował przekazywanie danych. W większości przypadków były to informacje już wytwarzane dla potrzeb zarządzania środowiskiem w kraju lub dla potrzeb sprawozdawczości międzynarodowej, w tym Wspólnotowej. Ogólnie, w ciągu ostatnich lat raportowanie danych do EEA ulegało systematycznej poprawie, jednakże dokonana przez EEA rewizja zakończyła coroczną ocenę tzw. priorytetowych strumieni danych. Nowy zestaw, tzw. podstawowych strumieni danych – core data flows – zawiera częściowo pokrywający się zestaw przekazów, ale uwzględnia też wybrane inne przekazy. Zmiana zestawu danych, kryteriów i okresu sprawozdawczego podlegającego ocenie przerywa ciągłość i porównywalność oceny z poprzednimi latami. Oczekiwaniem ze strony EEA jest, aby wszystkie kraje osiągnęły poziom raportowania CDF 100%, jednakże śledzenie postępu krajów będzie w dużej mierze realizowane od nowa. Rozszerzenie CDF o wybrane przekazy realizowane dotychczas całkowicie poza EIONET budzi istotne kontrowersje. NFP PL aktywnie uczestniczył w opiniowaniu propozycji, zwracając także uwagę na konieczność zapewnienia właściwego podziału kompetencji i obiegu informacji. Zakres CDF lokuje tę sprawozdawczość głównie poza zadaniami EIONET, a jednocześnie wdrażanie przez EEA nowych zasad oceny będzie wymagało monitorowania ze strony polskiej i odpowiednich reakcji.
- Zmiany w zakresie i formie sprawozdawczości wiążą się ze wzrostem nakładu pracy wymaganego ze strony krajów. W zakresie danych o jakości powietrza GIOŚ z sukcesem wdrożył e-Raportowanie w pełnym obecnie obowiązującym zakresie. W przypadku zrewidowanego systemu raportowania danych o wodach śródlądowych do EEA narzędzia Reportnetu EEA, zawierające szereg testów zwiększających wymagania względem krajów, nie są jeszcze w pełni sprawne, co znacznie utrudnia proces sprawozdawczości. Ponadto rozdzielanie danych pomiarowych od informacji przestrzennej i jednoczesna konieczność zbiorczego traktowania danych przestrzennych monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ilości wód oraz emisji rodzi problemy natury organizacyjnej.
- W 2015 r. EIONET PL uczestniczył w opiniowaniu inicjatyw i opracowań Agencji oraz przekazywał określone informacje i wkłady na potrzeby projektów EEA. Istotnym elementem współpracy był udział w konsultacjach raportów tematycznych EEA. Zauważyć także należy, że Agencja, w kontekście Strategii Europa 2020 i siódmego wspólnotowego programu na rzecz środowiska, a także programu Copernicus, podejmuje nowe przekrojowe tematy. Realizacja związanych z tym zadań na poziomie krajowym wymaga zaangażowania szeregu ekspertów i instytucji, również spoza EIONET, i opracowania wynikowej, spójnej informacji lub stanowiska. Wśród najważniejszych projektów przekrojowych w 2015 r. należy wymienić koordynowane po stronie polskiej przez NFP PL opracowanie profilu gospodarowania zasobami materiałowymi.
- Kluczowym wydarzeniem roku 2015 była inauguracja raportu EEA o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian SOER 2015. Stanowiła ona zwieńczenie prac nad raportem, angażujących sieć EIONET, w tym zwłaszcza ulokowane w DMIŚ GIOŚ Krajowy Punkt Kontaktowy/NRC SoE/NRC Com, w sposób szczególnie istotny od II poł. 2013 r. Zadania w 2015 r. objęły wykonanie weryfikacji tłumaczenia Syntezy, która w wersji polskiej została udostępniona w KE w dniu oficjalnej inauguracji przez EEA, oraz zorganizowanie działań promocyjnych, w tym krajowej inauguracji z udziałem delegacji EEA, i rozpowszechnienie raportu.

- Strona polska zapewniła udział przedstawicieli w prawie wszystkich spotkaniach EIONET. Dały one możliwość lepszego rozpoznania prowadzonych na poziomie unijnym działań na rzecz monitorowania i poprawy stanu środowiska, w powiązaniu z politykami sektorowymi, a równocześnie zaprezentowania doświadczeń krajowych na forum międzynarodowym. Pozwoliły także na zapoznanie się ze stawianymi przed krajami członkowskimi wymogami odnośnie zapewnienia odpowiednich systemów informacyjnych w ramach koncepcji wspólnego, europejskiego systemu informacji o środowisku SEIS (COM/2008/0046) i realizacji 7EAP. Stworzyły także możliwość współdecydowania o podejmowanych przez Agencję działaniach, angażujących sieć EIONET. Nowym, dodatkowym narzędziem współpracy, stały się webinaria.
- Do obszarów wymagających wzmocnienia na poziomie krajowym w dalszym ciągu zaliczyć należy:
 - w jednostkach odpowiedzialnych za sprawozdawczość: raportowanie danych celem zagwarantowania wysokiej jakości i kompletności danych, a równocześnie podniesienia pozycji Polski w tworzonym przez EEA rankingu względem pozostałych krajów (przy czym zmiana PDF na CDF może zmienić „wyjściową” pozycję Polski), oraz modernizację systemów informacyjnych i informatycznych w celu usprawnienia wymiany danych w skali krajowej i międzynarodowej;
 - w poszczególnych komórkach resortu i innych instytucjach: wykorzystanie opracowań i usług EEA dla potrzeb realizacji bieżących zadań – w tym celu wskazana jest m.in. większa aktywność krajowych centrów referencyjnych na rzecz promocji działań EIONET, a dodatkową sposobnością dla pełnienia przez ekspertów EIONET roli ambasadorów produktów EEA, zarówno w instytucjach macierzystych, jak i poza nimi, jest opublikowanie raportu SOER 2015 – zarówno ze względu na oczekiwania Agencji w zakresie zaangażowania krajów, jak i z uwagi na znaczenie raportu, integrującego problematykę ochrony środowiska z zagadnieniami społeczno-gospodarczymi w kontekście ochrony kapitału naturalnego, zapewnienia efektywnej zasobowo i niskoemisyjnej gospodarki oraz zagwarantowania szeroko rozumianej dobrej jakości życia.

ZAŁĄCZNIK 1 Krajowa struktura EIONET w 2015 r.

Krajowy Punkt Kontaktowy (National Focal Point)	Małgorzata Bednarek – stanowisko ds. współpracy z EEA w DMIŚ GIOŚ – NFP PL Anna Katarzyna Wiech – Dyrektor DMIŚ GIOŚ – NFP PL Alternate
Krajowe Centra Referencyjne (National Reference Centres)	
<i>Air Quality</i>	Dominik Kobus (IOŚ-PIB), Magdalena Brodowska (DMIŚ GIOŚ), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Environment and Transport</i>	Andrzej Siemiński (DKSPR MIR)
<i>Noise</i>	Radosław Kucharski (IOŚ-PIB), Margareta Sokołowska (DMIŚ GIOŚ)
<i>Industrial Pollution</i>	Krystyna Panek-Gondek (DOŚ MŚ) ^{2p} , Aleksandra Skąpska-Piekarczyk (DIO GIOŚ)*
<i>Mitigation of Air Pollution and Climate Change</i>	Kinga Majewska (DOP MŚ), Anna Olecka (KOBiZE w IOŚ-PIB), Bogdan Dębski (KOBiZE w IOŚ-PIB)
<i>Environment and Energy</i>	Anna Madyniak (DE MG), Piotr Czopek (DEO MG)
<i>Climate Change Impacts, Vulnerability and Adaptation</i>	Marcin Grądzki (DZR MŚ), Danuta Limanówka (IMGW-PIB), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Water Quality and Ecological Status</i>	Tomasz Zalewski (DMIŚ GIOŚ)***
<i>Water Quantity</i>	Przemysław Gruszecki (KZGW)
<i>Water Emission</i>	Agnieszka Reńska (KZGW)
<i>Marine, Coastal and Maritime</i>	Włodzimierz Krzymiński (IMGW-PIB O. Gdynia), Małgorzata Marciniwicz Mykieta (DMIŚ GIOŚ)
<i>Biodiversity data and information</i>	Małgorzata Jankowska-Różyńska (DIŚ GDOŚ), Marta Rzemieniuk (DZZP GDOŚ), Marcin Ostasiewicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Biodiversity and ecosystem indicators and assessment</i>	Łukasz Namyślak (DLiOP MŚ), Łukasz Rejt (DZZP GDOŚ), Dorota Radziwiłł (DMIŚ GIOŚ)
<i>Agriculture and Environment</i>	Monika Ostaś (DPB MRiRW) ^{2p**}
<i>Soil</i>	Grzegorz Siebielec (IUNG-PIB), Joanna Czajka (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Cover</i>	Michał Klusek (GUGiK), Agata Hościło (IGiK), Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Use and Spatial Planning</i>	Maria Zalewska (DPP MIR)
<i>Waste</i>	Beata Kłopotek (DGO MŚ)
<i>Resource-efficient Economy and Environment</i>	Małgorzata Sołtan (DZR MŚ), Jarosław Klonowski (DIP MG)
<i>Environment and Health</i>	Krzysztof Skotak (NIZP-PZH)
<i>Forward Looking Information and Scenarios</i>	<i>w oczekiwaniu na sprecyzowanie przez EEA zadań</i>
<i>State of Environment</i>	Barbara Albiniak (DMIŚ GIOŚ)
<i>Environmental Information Systems</i>	Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Communication</i>	Katarzyna Piskorska (DSK MŚ), Barbara Albiniak (DMIŚ GIOŚ)

2p – powołani w II poł. roku;

*w zastępstwie za Joannę Huczko-Gruszczyńską; ** w zastępstwie za Elżbietę Budkę *** w IV kw. Mateusz Zakrzewski w zastępstwie

DMIŚ GIOŚ – Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska; DIO GIOŚ – Departament Inspekcji i Orzecznictwa GIOŚ; DOP MŚ – Dep. Ochrony Powietrza w Min. Środowiska; DOŚ MŚ – Dep. Ochrony Środowiska w MŚ; DZR MŚ – Dep. Zrównoważonego Rozwoju w MŚ; DLiOP MŚ – Dep. Leśnictwa i Ochrony Przyrody w MŚ; DGO MŚ – Dep. Gospodarki Odpadami MŚ; DSK MŚ – Dep. Strategii i Komunikacji MŚ; DPB MRiRW – Dep. Płatności Bezpośrednich w Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi; DIŚ GDOŚ – Dep. Informacji o Środowisku Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska; DZZP GDOŚ – Dep. Zarządzania Zasobami Przyrody GDOŚ; DIP MG – Dep. Innowacji i Przemysłu w Min. Gospodarki; DE MG – Dep. Energetyki w MG; DEO MG – Dep. Energii Odnawialnej w MG; DKSPR MIR – Dep. Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju w Min. Infrastruktury i Rozwoju; DPP MIR – Dep. Polityki Przestrzennej MIR; KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej; IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej; NIZP-PZH – Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny; IOŚ – Instytut Ochrony Środowiska; KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami; IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa; GUGiK – Główny Urząd Geodezji i Kartografii; IGiK – Instytut Geodezji i Kartografii; x - PIB – x - Państwowy Instytut Badawczy

ZAŁĄCZNIK 2 Krajowa struktura EIONET w 2016 r.

Krajowy Punkt Kontaktowy (National Focal Point)	Małgorzata Bednarek – stanowisko ds. współpracy z EEA w DMIŚ GIOŚ – NFP PL Anna Katarzyna Wiech – Dyrektor DMIŚ GIOŚ – NFP PL Alternate
Krajowe Centra Referencyjne (National Reference Centres)	
<i>Air Quality</i>	Dominik Kobus (IOŚ-PIB), Magdalena Brodowska (DMIŚ GIOŚ), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Environment and Transport</i>	Andrzej Siemiński (DSTWM MIB)
<i>Noise</i>	Radosław Kucharski (IOŚ-PIB), Margareta Sokołowska (DMIŚ GIOŚ)
<i>Industrial Pollution</i>	Krystyna Panek-Gondek (DZŚ MŚ), Justyna Grzywacz (DIO GIOŚ)
<i>Mitigation of Air Pollution and Climate Change</i>	Kinga Majewska (DOPK MŚ), Anna Olecka (KOBiZE w IOŚ-PIB), Bogdan Dębski (KOBiZE w IOŚ-PIB)
<i>Environment and Energy</i>	Anna Madyniak (DE ME), Piotr Czopek (DEO ME)
<i>Climate Change Impacts, Vulnerability and Adaptation</i>	Marcin Grądzki (DZRWM MŚ), Danuta Limanówka (IMGW-PIB), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Water Quality and Ecological Status</i>	Tomasz Zalewski (DMIŚ GIOŚ)*
<i>Water Quantity</i>	Jan Pryzowicz (KZGW)
<i>Water Emission</i>	Jolanta Kopyra (KZGW)
<i>Marine, Coastal and Maritime</i>	Włodzimierz Krzymiński (IMGW-PIB O. Gdynia), Magdalena Kamińska (DMIŚ GIOŚ)
<i>Biodiversity data and information</i>	Małgorzata Jankowska-Różyńska (DZZP GDOŚ), Marta Rzemieniuk (DZZP GDOŚ), Marcin Ostasiewicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Biodiversity and ecosystem indicators and assessment</i>	Łukasz Namysław (DOP MŚ), Łukasz Rejt (DZZP GDOŚ), Dorota Radziwiłł (DMIŚ GIOŚ)
<i>Agriculture and Environment</i>	Elżbieta Budka** (DPB MRiRW)
<i>Soil</i>	Grzegorz Siebielec (IUNG-PIB), Joanna Czajka (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Cover</i>	Michał Klusek (GUGiK), Agata Hościło (IGiK), Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Use and Spatial Planning</i>	w oczekiwaniu na nominację
<i>Waste</i>	Beata Kłopotek (DGO MŚ)
<i>Resource-efficient Economy and Environment</i>	Małgorzata Sołtan (DZRWM MŚ), Jarosław Klonowski (DIP MR)
<i>Environment and Health</i>	Krzysztof Skotak (NIZP-PZH)
<i>Forward Looking Information and Scenarios</i>	w oczekiwaniu na sprecyzowanie przez EEA zadań
<i>State of Environment</i>	Barbara Albiniak (DMIŚ GIOŚ)
<i>Environmental Information Systems</i>	Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Communication</i>	Katarzyna Piskorska (DEK MŚ), Barbara Albiniak (DMIŚ GIOŚ)

*w I kw. Mateusz Zakrzewski w zastępstwie ** przez część roku Monika Ostasiewicz w zastępstwie

DMIŚ GIOŚ – Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska; DIO GIOŚ – Departament Inspekcji i Orzecznictwa GIOŚ; DOPK MŚ – Dep. Ochrony Powietrza i Klimatu w Min. Środowiska; DZŚ MŚ – Dep. Zarządzania Środowiskiem w MŚ; DZRWM MŚ – Dep. Zrównoważonego Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej w MŚ; DOP MŚ – Dep. Ochrony Przyrody w MŚ; DGO MŚ – Dep. Gospodarki Odpadami w MŚ; DEK MŚ – Dep. Edukacji i Komunikacji MŚ; DPB MRiRW – Dep. Płatności Bezpośrednich w Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi; DZZP GDOŚ – Dep. Zarządzania Zasobami Przyrody GDOŚ; DIP MR – Dep. Innowacji w Min. Rozwoju; DE ME – Dep. Energetyki w Min. Energii; DEO ME – Dep. Energii Odnawialnej w ME; DSTWM MIB – Dep. Strategii Transportu i Współpracy Międzynarodowej w Min. Infrastruktury i Budownictwa; KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej; IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej; NIZP-PZH – Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny; IOŚ – Instytut Ochrony Środowiska; KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami; IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa; GUGiK – Główny Urząd Geodezji i Kartografii; IGiK – Instytut Geodezji i Kartografii; x - PIB – x - Państwowy Instytut Badawczy

ZAŁĄCZNIK 3 Realizacja zadań EIONET w zakresie przekazywania danych krajowych objętych priorytetowym strumieniem danych (PDF)

L.p.	Zakres tematyczny (nazwa przekazu danych)	Zakres danych - odniesienie do podstawy prawnej-	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za zapewnienie i przekazanie danych do EEA bezpośrednio lub poprzez NFP oraz współpracę merytoryczną	Przekaz włączony do nowego zestawu Core data flows ⁷ – w oczekiwaniu na ocenę terminowości i kompletności przekazu	Uwagi
1a	AE-1: CLRTAP data	Dane dotyczące emisji do powietrza w ramach CLRTAP	DOPK MŚ / KOBiZE	TAK	
1b	AE-1b: NEC data	Dane dotyczące emisji do powietrza wg wymagań Dyrektywy 2001/81/WE	DOPK MŚ / KOBiZE	NIE	Przekaz nie będzie podlegał ocenie.
1e	AE-2: GHG data	Dane dotyczące emisji do powietrza wg wymagań Rozporządzenia (UE) nr 525/2013	DOPK MŚ / KOBiZE	TAK	
2a	AQDIPR-D: Assessment methods	Dane dotyczące jakości powietrza wg wymagań Decyzji 2011/850/UE – Dyrektyw: 2004/107/WE i 2008/50/WE	DMIŚ GIOŚ	NIE	Przekaz nie będzie podlegał ocenie.
2b	AQDIPR-E1a: Primary validated assessment data	Dane dotyczące jakości powietrza wg wymagań Decyzji 2011/850/UE – Dyrektyw: 2004/107/WE i 2008/50/WE	DMIŚ GIOŚ	TAK	
2c	AQDIPR-E2a: Primary up-to-date assessment data	Dane dotyczące jakości powietrza wg wymagań Decyzji 2011/850/UE – Dyrektyw: 2004/107/WE i 2008/50/WE	DMIŚ GIOŚ	TAK	
3a	CDDA-1: Designated areas	Dane dotyczące krajowych obszarów chronionych	DZZP GDOŚ	TAK	
4a	EWN-1 (WISE SoE-1): River quality	Dane dotyczące jakości wód rzek	DMIŚ GIOŚ / IMGW-PIB	TAK jako nowy przekaz Water Quality	W wyniku rewizji EEA opracowała nowy model danych – pierwsza sprawozdawczość realizowana przez kraje w 2016 r.
4b	EWN-2 (WISE SoE-2): Lake quality	Dane dotyczące jakości wód jezior	DMIŚ GIOŚ / IOS-PIB		
4c	EWN-3 (WISE SoE-3): Groundwater quality	Dane dotyczące jakości wód podziemnych	DMIŚ GIOŚ / PIG-PIB		
4e	EWN-4 (WISE SoE-4): Water quantity	Dane dotyczące zasobów wodnych	KZGW / IMGW-PIB	TAK	Nowy model danych – sprawozd. w 2016 r.
4f	WISE1: Water emissions quality	Dane dotyczące emisji do wód	KZGW	NIE	Nowy model danych - sprawozd. w 2016 r. Przekaz nie będzie podlegał ocenie.
4d	ME-1: Marine data	Dane dotyczące środowiska morskiego	DMIŚ GIOŚ / IMGW-PIB O. Gdynia	TAK jako nowy przekaz po rewizji	Raportowanie zawieszono przez EEA celem rewizji przekazów i opracowania nowego modelu danych.

ZAŁĄCZNIK 3 Realizacja zadań EIONET w zakresie przekazywania danych krajowych objętych priorytetowym strumieniem danych (PDF) – dok.

L.p.	Zakres tematyczny (nazwa przekazu danych)	Zakres danych - odniesienie do podstawy prawnej-	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za zapewnienie i przekazanie danych do EEA bezpośrednio lub poprzez NFP oraz współpracę merytoryczną	Przekaz włączony do nowego zestawu Core data flows ⁷ – w oczekiwaniu na ocenę terminowości i kompletności przekazu	Uwagi
5a	E-PRTR1: European Pollutant Transfer Register	Dane dotyczące Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń	DIO GIOŚ	TAK	

DOPK MŚ – Dep. Ochrony Powietrza i Klimatu w Ministerstwie Środowiska; KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami w IOŚ-PIB; DMIŚ GIOŚ – Dep. Monitoringu i Informacji o Środowisku w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska; DZZP GDOŚ – Dep. Zarządzania Zasobami Przyrody w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska; IOŚ – Instytut Ochrony Środowiska; PIG – Państwowy Instytut Geologiczny; IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej; KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej; DIO GIOŚ – Dep. Inspekcji i Orzecznictwa w GIOŚ; x-PIB – x - Państwowy Instytut Badawczy

⁷ Nowy zestaw Core data flows obejmuje większość dotychczasowych przekazów PDF oraz wybrane inne przekazy niemające dotychczas statusu PDF. Pełny wykaz CDF zostanie ujęty w kolejnym sprawozdaniu po opracowaniu przez EEA kryteriów i dokonaniu oceny sprawozdawczości.

ZAŁĄCZNIK 4 Zestawienie ważniejszych pojęć i skrótów stosowanych w niniejszej informacji

AirBase	baza danych o jakości powietrza w Europie, administrowana przez EEA
CDF	podstawowy strumień danych przekazywanych do EEA (<i>Core Data Flow</i>) – nowa klasyfikacja zastępująca PDF
CDR	Centralne Repozytorium Danych EEA (<i>Central Data Repository</i>) – element Reportnetu
CLC	CORINE Land Cover: baza danych o pokryciu terenu (CORINE - <i>Coordination of Information on the Environment</i>)
CLRTAP	Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na duże odległości (<i>Convention on Long-range Transboundary Air Pollution</i>)
Copernicus	realizowany przez KE program obserwacji Ziemi – wcześniej GMES (<i>Global Monitoring for Environment and Security</i>)
CSI	bazowy zestaw wskaźników EEA (<i>Core set of indicators</i>)
DG	Dyrektoriat Generalny Komisji Europejskiej ENV – ds. Środowiska; CLIMA – ds. Działań w dziedzinie klimatu; RTD – ds. Badań naukowych i innowacji; ENER – ds. Energii
DMIŚ	Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ
EAP	wspólnotowy program działań na rzecz środowiska (<i>Environmental Action Programme</i>)
EEA	Europejska Agencja Środowiska (<i>European Environment Agency</i>)
EIONET	Europejska Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska (<i>European Environment Information and Observation Network</i>)
EKC	inicjatywa Społeczność Wiedzy o Środowisku (<i>Environmental Knowledge Community</i>)
EMEP	program monitorowania i oceny dot. CLRTAP (<i>European Monitoring and Evaluation Programme</i>)
ETC	Europejskie Centra Tematyczne (<i>European Topic Centres</i>)
GHG	gazy cieplarniane (<i>greenhouse gases</i>)
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
INSPIRE	Europejska Infrastruktura Danych Przestrzennych (<i>Infrastructure for Spatial Information in Europe</i>)
JRC	Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej (<i>Joint Research Centre</i>)
KE	Komisja Europejska
MAWP	Wieloletni Program Pracy EEA (<i>Multi-annual Work Programme</i>)
NEC	krajowe pułapy emisji (<i>national emission ceilings</i>)
NFP	Krajowy Punkt Kontaktowy (<i>National Focal Point</i>) ds. współpracy z EEA
NRC	Krajowe Centra Referencyjne (<i>National Reference Centres</i>) w strukturze EIONET
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
PDF	priorytetowy strumień danych przekazywanych do EEA (<i>priority data flow</i>)
Reportnet	zbiór narzędzi informatycznych EEA dla celów sprawozdawczości w zakresie ochrony środowiska
SDGs	Cele Zrównoważonego Rozwoju (<i>Sustainable Development Goals</i>)
SEIS	Wspólny System Informacji o Środowisku (<i>Shared Environmental Information System</i>)
SOER	raport o stanie środowiska (<i>State of the Environment Report</i>)
UNEP	Program Środowiskowy Organizacji Narodów Zjednoczonych (<i>United Nations Environmental Programme</i>)
UNFCCC	Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu (<i>United Nations Framework Convention on Climate Change</i>)
TERM	Mechanizm Sprawozdawczy ds. Transportu i Środowiska (<i>Transport and Environment Reporting Mechanism</i>)
WISE	System Informacji o Wodach w Europie (<i>Water Information System for Europe</i>)

Patrz także zał. 1 i 2.